

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljajhely, Főtér 9 szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Nyilttérben minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona, félévre 5 ko-
negyedévre 2.50 korona.

--- Egyes szám ára 10 fillér. ---

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknel minden szó után
2 fill. Petit betűknél nagyobb, vagy
szíjbetűkkel, vagy kerettel ellátott hir-
detések térmérték szerint egy négyzet
centim. után 8 fill. — Állandó hirdeté-
seknel árkedvezmény.

KARÁCSONYRA.

Irta: Péter Mihály.

A mi Karácsonyunk hasonlít ahhoz az ünnephez, ha valahová egy földi fejedelem érkezését várják. Ha valahol egy király jöttén örvendenek, ott rendesen igen nagy az előkészület. S mikor aztán megjelenik, az emberek egy fejjel kisebbek lesznek, de másfelől jobbak is, kedvesebbek is igyekeznek lenni.

Igy vagyunk Karácsonykor az égi király jövetelén. A gög egy pillanatra lesüti a fejét. A rideg vaspántok a szíven egy kicsit megtágulnak; a lélek bizonyos ünnepi érzésekkel telik meg, a szeretet, a békesség vágyával, édességével. Azután? . . . Ha a Karácsony elmulik, ismét a régi emberek vagyunk . . . Nem jól van ez így. Tovább, örökké kellene tartani ennek a mi Karácsonyunknak, a karácsonyi érzéseknek.

Mi volt a célja Jézusnak, földön való megjelenésével? Ez: „Legyetek tökéletesek, mint a ti menyeyi Atyátok tökéletes!”

Im, földi ember! Karácsonykor, szinte önkénytelenül is megérzed, hogy ez a tökéletesség miben áll? Nem a magad Istenítésében, nem alacsony, földi, sokszor aljas vágyaid, szenvedélyeid kielégítésében, hanem abban, ha néha-néha egy kissé magasabbra, az Ég felé is nézel, szolgálod az Isten dicsőségét s ha olykor-olykor magad körül is szétekintesz s nézvéen az emberekben testvéreidet, szolgálatukra sietsz.

Nem panaszkodhatol, hogy nincs mértéked és tükörod ebben.

Lám a Jézus, a ma született, ezt a két célt szolgálta. Az Istennek dicsőségét s az emberek szeretetét. Ezért élt és ezért halt meg. Engedelmes volt Atyjának mindhalálíg, szerette az embereket egészen vére csordultáig. Ezért volt Ő tökéletes, ezért ragyog az Ő arcán az Istenség glóriája. Ezért vala Ő alacsony földi sorsban, sőt még a keserű, a gyötrelmes halál kinjai közt is nyugodt és boldog.

Földi ember! Ha itt visszásságokat látol, ha bu-baj gyötör, ha az áldott békességet és szeretetet, amely után lelked ösztönszerűleg vágyakozik, nem találod és ha ezek miatt oly igen boldogtalan vagy, — ennek az az egyedüli oka, mert nem a Jézus nyomain haladsz, nem az Ő csillaga vezet.

Ember! ki örvény szélén állsz. Im, a szabadító itt van! Vállán királyi palást! Fogódzál belé! Kezét feléd nyújtotta. Ragadd meg. És tégy fogadást, hogy csak ajkad lezártával hal el rajta szent Karácsony világot boldogító diadalmi éneke: „Dicsőség Istennek, békesség a földön és az emberekhez jóakarát!”

Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándék

ugy felnöttek mint fiugyermekek részére egy szép öltöny ruha vagy téli kabát,
mely legczélszerűbben **Szántó Mór és Társa** sátoraljajhelyi áruházában szerezhető be.

Intézetek részére és szegény gyermekek kiosztására szánt ruhákat 10% árengedménnyel adunk.

Megalakult a zempléni Patronage

A Társadalomvédelmi Egyesület közgyűlése.
— Feloszlott s újból átalakult az egyesület
mint Patronage. — Dr. Angyal Pál előadása.
— A Patronage megválasztott tisztikara. —

— dec. 24.

Fényes és lélekemelő ünnepe volt vasárnap az ujhelyi társadalomnak, amikor díszes keretek között, a város legmagasabb intelligenciájának részvételével s a szivekből fakadó lelkesedés, a mélyen átértzett meggyőződés jelei között megalakult Ujhelyben a modern eszmék egyik legszebb hajtása, egyik leg többre hivatott intézménye: a Patronage-egyesület. Tulajdonképpen nem egészen új alakulásról van szó, mert hiszen eddig is működött, sőt szép eredményeket is ért el azon a téren, melynek kultiválására a Patronage hivatott, a Zempléni vármegyei Társadalomvédelmi Egyesület, ez azonban most feloszlott, hogy helyet adjon egy arányában és hihetőleg hatásaiban, eredményeiben is sokszorta nagyobb szabású s az egész társadalmat átfogó intézménynek, a Patronage-nak.

Főlegesen itt bővebben ismeretnünk a Patronage célját és hivatását; lapunkban különösen Gerőcz Kálmán dr.-nak, a sáros pataki jogakadémia tudós fiatal tanáranak szép cikkei igyekeztek a közönség érdeklődését ez irányban felkelteni s az intézmény lényegét megmagyarázni. Legrövidebben akként jellemezhetjük a Patronage-t, hogy ez a társadalom elbukott vagy már bukófélben levő tagjait akarja ismét talpra állítani, erkölcsileg és anyagilag ismét egyensúlyba hozni; vagy amint Dókus Gyula alispán oly szépen kifejezte: Az a mentő-hajó, mely az élet hajótörötteit felvenni van hivatva. Ebbeli működése természetesen nagyon sok irányban nyilvánul. Anyagilag és erkölcsileg támo-

gatja a letartóztatottak támasz nélkül maradt családjait, segíti és a becsület utjára vezeti a kiszabaduló rabokat, akik szabaddulásuk pillanatában vannak a legkritikusabb helyzetben, továbbá sokoldalú, rendkívül fontos hivatása van különösen a fiatalok körül, akikkel szemben a büntetőjog újabb fejlődése egészen új irányt vett. Az ezek által elkövetett kriminalitások esetén többé nem a büntetés, nem az ez által elérhetőnek vélt elrettentés, hanem a bűnözőknek a szeretet s a nevelés útján való felemelése, megmentése a cél. Ehhez a munkához azonban szükség van az igazságszolgáltatásnak a társadalom közreműködésére s ezt a közreműködést valósítja meg a Patronage.

A vasárnapi gyűlés.

Vasárnap délelőtt 11 órakor Fornszelek Béla kuriai bíró, törvényszéki elnök hívó szavára előkelő, díszes közönséggel telt meg a zsufolóság a kir. törvényszék esküdtzéki főtárgyalási terme. Jelen volt teljes számban a kir. törvényszék és járásbírói kara, az ügyvédi kar, de képviselve volt a város egész intelligenciája, a tanintézetek vezetői, tanárok, mérnökök stb. és ami a legfőbb, nagy érdeklődést mutattak a hölgyek, kikre oly fontos szerep vár a Patronage munkájában.

Keresztessy Lajos ny. táblabíró elfoglalván az elnöki széket, meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, megnyitotta a Társadalomvédő Egyesület közgyűlést s bemutatva a közgyűlés nagyhirű kiváló vendégét, dr. Angyal Pál egyetemi tanárt, a Magyar Tudományos Akadémia tagját és felkérte őt, hogy tartsa meg előadását.

Dr. Angyal Pál előadása.

Dr. Angyal Pál, kit a terem közönsége meleg éljenzéssel fogadott, igazán végtelen élvezetes és tanulsá-

gos előadásban ismertette a Patronage eszméjét s a társadalom szerepét a bűnösök megmentése terén. Nagyon érdekesek voltak a legmodernebb szellemben tartott büntetőjogi fejtegetései, melyekben kitért az eddigi elrettentésre irányuló büntetési rendszerekre s frappáns példákkal világította ezeknek hiábavalóságát. A büntetésnek, ugymond, alig lehet elrettentő hatást tulajdonítani; hiszen látjuk például a pénzhamisítót, aki kőbe vési a maga eszekemenyének büntetőjogi szankcióját, hónapokig dolgozik azon a mondaton, hogy aki a pénzhamisítás büntetését elköveti, 10 évig terjedő fegyházzal büntetetik és még is elköveti a bünt. Kikelt azután ama eddigi rendszer mellett, melyet *centri-métrezésnek* nevezett s mely abból állott, hogy mindig csak a büntetett külső körülményeit vizsgálják, holott azt kell nézni, ki az a büntetett, micsoda egyéniség, s miképpen került abba a helyzetbe, hogy büntetett elkövessen. A határozott időtartamu elzárást is frappánsan világította meg; olyan ez az eljárás, mintha az orvosok előre megszabnák a gyógyulás időtartalmát s az előre kitűzött idő után a beteget akár meggyógyult, akár nem, kidobnák a kórházból.

Költői magaslakra emelkedett ott, ahol a gyermeki lélekről beszélt s annak a szeretet eszközei által való megmentését fejtegette. Kitért, meglep elismerés, lelkes taps és éljenzés hangzott fel, mikor előadását befejezte s a Patronage embermentő, nemzeterősítő munkájára felhívta a közönséget.

Dr. Szirmay István állott szó-lásra s néhány meleg szóval adott kifejezést a közönség hálás köszönetének Angyal Pál dr. gyönyörű előadásáért, egyszersmind a zempléni társadalom nevében ígéretet tett, hogy teljesíteni fogják Angyal Pál dr. kérését.

A megalakulás.

Ezután Keresztessy Lajos elnök rátért a közgyűlés második pontjára s indítványozta, hogy a Társadalomvédelmi Egyesület mondja ki feloszlását, illetve átalakulását Patronage-egyesületté, ami egyhangú határozattá lön. Keresztessy Lajos a maga és tisztársai nevében lemondott s indítványozta, hogy a patronage elnökeivé válasszák meg Dókus Gyula alispánt és Bernáth Aladárét, amit a közgyűlés lelkesedéssel elfogadott.

Dókus Gyula elfoglalva az elnöki széket, rendkívül magas szárnyalású, megkapó beszédet tartott, melyet azal fejezett be, hogy nem disznek, de komoly munkakörnek fogja fel elnöki

hivatását s az lesz a célja, hogy Zempléni vármegye ezen a téren is az első vármegyék közé emelkedjék.

Még Bernáth Aladárét mondott néhány kedves szóval köszönetet s azután dr. Csizy Béla a Társadalomvédelmi Egyesület volt titkára, akit a Patronage is titkárrá választott, felolvasta az új alapszabályokat, ezeknek elfogadása után pedig a következőképp alakították meg a tisztikart:

Védnökök: gróf Andrássy Gyula, gróf Mailáth József, gróf Wallis Gyulané. — *Tiszteletbeli elnökök:* Rickl Gyula államtitkár, Meczer Gyula főispán, dr. Kun Béla igazságügyi miniszteri tanácsos, dr. Angyal Pál budapesti egyetemi tanár, a M. T. Akadémia tagja, Fornszelek Béla törvényszéki elnök. — *Alélnökök:* Ambrózy Nándor, dr. Haas Bertalan, Lengyel Manó. — *Titkár:* dr. Csizy Béla. — *Pénztárnok:* Kincessey Péter. — *Ellenőr:* Moldoványi Géza. — *Ügyészek:* dr. Ambrózy Ágoston, dr. Buza Béla, dr. Holló Andor, dr. Legeza János. — *Jegyzők:* dr. Aiváz Bogdán, dr. Berger József, dr. Gömör Vilmos, dr. Gáspár Sándor.

Végül megalakították a 60 tagú választmányt felerészben hölgyekből, felerészben férfiakból.

Fejes István, a költő.

(Helyi vonatkozású költészete.)

Irtá: Kortész Ödön.

Meggyászolta Fejes Istvánt, a főpapot egyháza, nekrológok hangzotak el az emberről, a minta egyéniségről, de a költőről méltató szavakat csak gyéren hallottunk. Pedig az irodalomtörténet az, mely Fejes István emlékét elhomályosítani nem engedti, szíve-lelkének termékei a Pantheonba kerülnek és amikor 1—2 emberöltő elmúltával Fejes Istvánról a tökéletes lelkészről mindenki megfordul, amikor Fejes István ez ember a mult ködének homályábavész, a költő még mindig élni fog. Dalai el-elhangzanak, de fel is újulnak, a hazaszeretet ditirambjai csak alkalmat várnak a felelendülésre, a kiváló Shakespeare fordítások a nemzet első színpadának repertoírjáról le nem kerülhetnek és a megkoszorozott költői beszédek a tudományos társaság irattárában egyhamar elporladni nem fognak.

Fejes István lyrájának forrásai:

első látásra is megnyerte mindenki tetszését.

Parkja, amelynek pedig csodájára jártak a multban s messze földre elvitték szépségének a híret, el volt kissé hanyagolva, de Braun majd gondoskodik az újra rendezéséről. Ebben a tekintetben kifogástalan izléssel bírt s elhatározta ismét tündérekertt varázsolni azt. Megint lesznek majd rózsaligetek, bizalmas lugasok, fenyő és orgona allék, rendbehozatja a tavat is, uszkalnak benne majd a hatyuk, a szomorú fűz behajítja ágait, a Vénuszifő szökőkút ismét ontani fogja sokszínű sugarait, a bokrok között énekel a fülemile, egyszóval szép lesz, gyönyörűséges lesz, akárcsak a Sáthoryak fénykorában.

Hát még a környéke a kastélynak. Minden oldalról magas hegyek övezték a kis falut, melynek szélében, lankás hegyoldalon állott a Sáthory kuria. Három oldalról övezvén hegyek, szél nem járta, annál kevésbé, mert épen észak felől emelkedtek ég felé a legmagasabb csucok.

Az út is, amely a legutolsó vasúti állomástól odáig vezetett, ritka élvezetben részesítette az utasokat. Tölgy, bükk, fenyő és nyárfaerdők váltakoztak bokros rétekkel, hegyi legelőkkel. Buján tenyésző fű, sok szebbnél szebb mezei virág, valóságos tündérekertjei a termé-

A ZEMPLÉN TÁRCAJA.

Mutamur.

Irtá: dr. Paulozky István.

Volt egy barna leány, nevetett a kedve...
Volt egy szőke legény szomorú, borongó —
Megerszerették egymást egy tavaszi este,
S dal kelt a szívükben kacagó, csapongó.

És virágillatos, boldogságos éjek
Suhantak el sokszor lázas álmuk felett,
De eljött az ősz is s eltervadt az élet,
A dal, a szerelem, a rózsalevelek...

A régi szerelmes, boldog legény s leány
Ha úgy néha-néha meglátják most egymást
Messze kerülnek, de sirva visszasírják
Az első virágot s első találkozást.

Braun kastélyt vesz.

Irtá: Dr. Matolay Viktor.

Legelőször is azt méltóztassék tudomásul venni, hogy vége immáron a romantikának és most nem egy ősi család utolsó sarjának megható törté-

netét fogjuk különböző színekbe mártott ecsettel és résztvevő vonásokkal megrajzolni, nem, egészen másról óhajtok beszélni. Az ősi család utolsó sarja meghalt már, jó néhány esztendője, s miután előbb elpazarolta a gazdag uradalmát, a jó termő földeket, a selymes rétet, a rákbő patakokat, a marakodó örökösök eladták az ősi kastélyt is, a parkkal együtt, nehogy valami is emlékeztesse őket a hajdani gazdagságra, amiből nekik semmi sem maradt ezen a nagy adóssággal terhelt kastélyon kívül.

Udvai Braun Sándornak pedig már régen fáj a foga egy igazi nemesi kastélyra. Szinte csurgott utána a nyála. Arrafelé sem szeretett járni, amerre ilyeneket láthatott. Nyilalást érzett egészen a szívéig.

Mert szó sincs róla, pénze az volt elég, úgy szórhatta ha épen kedve kerékedett rá, mint régen koronázáskor a tárnokmester, — aki tudvalevőleg aranyakat szórt a nép közé, — építhetett volna magának szép, modern kastélyt, tornyokkal, erkélyekkel, amilyen cifrát csak akart, telve minden kényelemmel, de nem tette. Nem pedig azért, mert ő egy igazi, valóságos nemesi kastély után vágyott.

— Még az ősök szagát is benne akarom érezni. Még meleg legyen a

divány a rajta ült őstől, még parázs hamvadjon a kandallóban az utóljára rakott tüztől, olyan kell nekem.

Mikor azután uertudta, hogy a Sáthoryak szép, régi kastélya, berendezésével, teljes felszerelésével együtt eladó, a legelsőők között sietett alkudni rá s mindenkit felülígért, csakhogy az övé maradjon a kastély.

Igaz, becsülésre méltó kastély a Sáthoryaké. Igazi nemesi kuria. Amilyenre ő vágyott. Az utolsó gazda illata még benn lengett a szobákban, ott érzett minden darabon. Az íróasztal tinfaltját még Sáthory Ádám ejtette, mikor utóljára itt járt s levelet írt, talán az utolsó barátjójának; a remekbe készült almáriom fiókjáról a szép faragott díszítést még az öreg Sáthory Andrásné ütötte le, talán épen akkor, mikor utóljára húzta ki a fiókját, hogy ruhaneműi közül válogasson; Ádám fia léptei nyomán csak épen, hogy elült a por, a sok porolást nem látott szönyegen, a parkban még hangzik lépteinek kopogása, amint utóljára végigsétált rajta, épen olyan hát minden, amilyet Braun kívánt. Maga az épület földszintes, de régi oszlopai, — itt-ott a vakolat is lekopott, letörredett róluk, — kétfelű teteje, alacsony ablakai, vadszölőlével befuttatott fala, különösen meleg közvetlen benyomást keltek, s már

a haza, a család, a barátság és a természet. Hangja olyan, mint a tilinkóé, mindig mélabus. A vigság, a humor, mintha nem lenne egész természetes. A költő szenved, bár ezt a szenvedést a tiszta lelki megnyugvás mintha megsemmisíteni akarná. Csak ez az érzés akadályozza meg, hogy dalai elégiákká nem váljanak.

Amde szük ez a keret arra, hogy Fejes István költészetének méltatásába elmélyedhessek. Hisz csak néhány szál virág kiszakítása a céloim. Ezek a virágok aztán ismerősek is lesznek, mert a mi kertünket díszítették. Szerette a költő városunkat, megynket, dalaiba tehát be is foglalta ezen érzését. A szászhegyi szőlője gyakran megihlette. Itt fejtí ki az ő hármasköltészetét, a „Szüreti gond“ című költeményében. Az egyik a versírás, amelyet azonban leszorítanak a cikkek.

„Egy hasáb cikkek, melynek képe
Három akasztófa,
Többet ér ma, mint a versből
Háromezer strofa.“

A második mestersége: az ige, az eszme és bár nem a bérért zengi az ígét, de itt sem látja a kellő sikert, mert a dörgő igazságtól üres lesz a templom és csak a süket harangozó nem fut el. A szőlő megmunkálása harmadik mestersége, az emberi földi jólétet várja ettől, ám minthiába, itt is csak csalódást talál.

„A barátság poharában
Hamisított nedű forr,
Munka meddő, nem kelendő
Hajh! a gyönggyel telt bor.“

A szászhegyi szőlőhöz kapcsolódik 25 éves papi jubileuma is. E költeménye egyik legszebb gyöngye a hatalmas gyűjteménynek, amelyben a földi lét gyarlóságán, az emberi csalódásokon elmélkedik. Elfáulság, tán fájtó érzés is van mindegyik sorban és csak a szent barátság az, mely könnyeit visszatartja. Hogy mily nemese voltak baráti érzései, mi sem tanúsítja inkább, mint „Bucsu Pataktól“ című költeménye. A midőn Patakról távozik, a gondtalan, boldog életet szakítja meg:

„Jertek mellém, vig barátim,
Karom ölelésre tárul,
Daloljuk el még azt együtt;
„Hull a levél a virágról!“

A gondtalan boldog élet
Nekem ugyanis eddig tartott;
Hajomát szélek bocsátom
S keressék most már más partot.“

Ez a vig órája életének, mert még látja jó barátait és ki tudja nem utoljára látja-e őket.

És amikor később sok-sok év múlva ellátogat Patakra, derűs emlékeit örökíti meg „A pataki várkertben“ című költeményében. Ismerős neki a kert minden bokra, minden fája, a jávor, melyre egy leány nevét

vészte, a platánfa, mely mintha régi szerelmét suttogná. És a kedves ismerősöknek szólni sem tud, mert szavát megelőzik könnyei, hisz „Csalfa fény volt lelke álma.“

Borus hangulata gyakran a temetőhöz viszi és sarkert lyrájának fájós hurjait pendítik meg. Látja az embereket, hogy koszorúkkal a temetőbe zárandokolnak és erre így sóhajt fel:

„Ah, nekem is menni kéne!
A kis fiú, a kis leány,
Egy sírházban mindketten,
Akit én úgy szerettem
Gondolom, hogy várnak reám.“

El is menne a temetőbe, de fél, hogy az alvókat felébreszti és megijeszti őket azzal, hogy egyedül megy hozzájuk és elhagyta azt, aki máskor karjára támaszkodva és fájdalomtól roskadozva jött a koszorúkkal. És ő nem tudna mit felelni, mert a sírnak meg nem mondhatja, hogy az elhagyta őt.

Ime, egy egész dráma folyik le a hat versszakos költeményben. A háttér megvilágítása azonban már nem az én feladatom, csupán annyit állapíthatunk meg, hogy családi költeményeiben pathosz nincsen, a hang őszinte, az érzelmek nemesen tiszták. Fényes példa erre „Az én öreg anyám“ című költeménye. Boldog a költő, hogy ősz öreg anyját házában vendéghelheti:

„Nevetek, dalolok, hogy örömem lássa,
S hogy betöltse házam lelke ragyogása.“

Az anyja lelkes és boldog és szeretne fiánál maradni és mégis elmegy, a marasztalás dacára.

„Mégis elhagy, elmegy: hiába marasztom;
Az okát nem mondja, de látom az arcon:
Kicsiny falujában van az ő otthonja,
Ott van apám sírja, haza őt az vonja!“

Majd midőn anyja meghal, meghatottságot keltő költeményben áldoz emlékének, aki szelid mosollyal várta be halálát.

„Már oda vágyott, ahol rég letettük
Szegény apáknak földi sátorát.“

De nem mindig ily komor hangok családi költeményei. Az „Apró örömeik“ sorozata bájos idyllekből áll. Az öröm megzható kifejezése a kis Ilonka születésénél, majd a testvéri szeretet bájos festése, a testvérek közötti ártatlan kötekedés rajza és így tovább.

Ne időzzünk azonban sokáig a családi otthonnál, hisz a költő műzsáját a köz szolgálatába is bevitte. Minden nevezetesebb ünnepélyünk fényét emelte Fejes István alkalmi költeménye. Mindegyikében a lelkesedés tüze lángolt, mindegyikben a hazaszeretet fénye világított. Hogy a régebbiektől közl-1-2-öt említek, első sorban azt a hatalmas ódát emelem

fillérért elmúló Sáthory, de legfőbb disze lesz kastélyának az utolsó Sáthory, Ádám ur, aki világfi és dözsölő korbely volt egy szemében. Ez kell neki. Ez az igazi ő. Amilyenre ő vágyik.

Mert nagy arszlán volt világlátásban Sáthory Ádám, abba is pusztult bele. Mikor már nem bírta tovább, mikor az utolsó hullám is összecsapófélben volt a feje felett, akkor megrettent, visszahőköl a küzdelem elől, s örökre eltávozott. Egy golyóval vetett véget életének. De legalább nem látta senki lassu haldoklását. Nem látta senki a szegénységet Utolsó percéig ur volt. Még a halála is négyesfogaton ment. Az ősi kastély főbejárata előtt felült kocsijára, kezébe vette a gyepőt, a négy almásszürke sebes vágatással indult az állomás felé, s mire a vonattal Pestre érkezett Sáthory Ádám, már halott is volt.

Elpusztították az asszonyok. Mert azokra költötte vagyona legnagyobb részét. Amit nem a kártya vitt el.

De amíg élt, addig nagy ember volt. Nők kegyeltje, akit mindenki ismert, s aki mindenkit meghódított. Bor, pezsgő szerelem, ebből állt Ádám ur bibliája, no meg a kártya, ezt pláne Istenként tisztelte.

Hát Udvai Braunnak ez kellett. Egy duhaj ő, akivel eldicsekedhetik.

ki, amelyet 1882-ben Rákóczi Ferenc születési helyének emléktáblával való megjelölésük irt. Összehasonlítva a két korszakot és megállapítja, hogy ma már csak önzésében nagy a magyar. Borsi várát hívja fel a mult nagy eseményei elmondására. Már az Ozmánt letörte volna teljesen a magyar, de álnokul megfogta új barátja, előbb vergődni hagyta, hogy aztán „Torának ölyve akkor ő legyen.“ Ekkor tűnik fel Rákóczi és zászlót bont a hazáért, szabadságért, így tehát övé a dicsőség, hogy gyávnán nem haltunk meg. Fájdalmas szavakkal hangoztatja, hogy még a hállára is gyenge a magyar.

„De félre köny! panasszal meg ne sértsem
Emlékedet, ki így vagy oly dicső:
Igy, hogy porodnak itt még helye sincsen,
És tetteidről nem szól semmi kö.
Nevedhez emlék méltó úgy se lenne,
Csak egy, ha eszméd győzne e hazán,
Es honfi szívünk még oltart emelne
A szabadságnak, melynek áldozat.“

Ime a hazafias lyra klasszikus mintája. Tömör gondolatokban és mesteri a gondolatok összekapcsolásában, hangban egyszerű és mégis felemelő, verselésben zengzetes, tökéletes ritmussal és rimmel.

Értekes ama parológja, amelyet a sátoraljaujhelyi színház megnyitására mondott el. Megzendíti a sátorhalmi berkeket, ünneplésre hívja fel Sátorhalm vidékét. Az óda egyszerre tanító versé változik át és kifejti a tragédia, komédia, valamint a dalművészet elméletét, jelentőségét. A költemény végén üdvözi Thália új hajlékát, azután az erdők, völgyek fülemiléjét, aki nem más, mint az ünnepeken megjelent nagy művész: Blaha Lujza.

De nem csupán a lyra terén találunk helyi vonatkozásokat. Fejes István az epikájában is bebizonyította, hogy nagy hazaszeretete mellett szükebb hazáját imádja. „Vas Pista“ című beszélyét fiának mondja el. Krakkóban táboroznak a Kóburg huszárok, közöttük a hős levante: Vas Pista, akit a honvágy emész, mert látni szeretné szülei sírját. Egy napon megkapják Kossuth üzenetét, hogy a haza veszélyben van, siesse nek haza. Vas Pista lelkes felhívására a huszárok hazafelé indulnak. Utközben sok bajt kell leküzdeniük, még a harebóli is kijut, míg végre „megvittak a magas Kárpáttal“. A huszárok végre Patakra érkeztek, ezt választották pihenőhelyül. És Rákóczinak fészke, Patak ősi vára nagy lelkesedéssel fogadta a huszárokat. A pataki diákok oly ünnepélyt rögtönöztek, hogy csak István nádort fogadták különben. És a szép nap hire Patakról az egész országba eljuttott. Vas Pista nem nyugszik és el-

Elmondhatja mindenkinek, hogy ez is az övé volt, itt is ő járt, ezt is ő ültette, de most már mind az övé, az Udvai Braun Sándoré. Mert Sáthory Ádám kimulatta magát a világból, ő pedig jobban takarékoskodott az élvezetekkel, az ezresekkel, mert ő egy kastélyt akart, Sáthory Ádám meg csak az életre gondolt, a mára, s nem törődött a holnapal. A vannak élt, s nem látta a leszt.

A kastélyt földöntúli csodavárnak nézte, ahol szinte azok is átszellemülnek, akik benne laknak, ahol rájuk, az új gazdákra is ragad valami a régi porból, őket is bevonja kevéske máz, s úgy látszanak majd idővel, mintha örökké az övék lett volna, ez a szépséges tündérliget.

Epen hazafelé készült. Vissza akart utazni. Pestre. Eldicsekedni a barátainak az ő szép, ősi kastélyával. De mint jó gazda, az utolsó délután is kiment még a parkba. Gyönyörködni, széjjel nézni, tervezni. Mert alig birt megválni tőle. Szinte beleszeretett. Száféle tervet készített, hogyan lehetne még szebbé, még nagyobbá, csodálatosabbá varázsolni, mint amilyen volt. Nem győzte eleget nézni. S hogy mindenképpen kipróbálja, még a fübe is belefeküdt.

S kellemesen taláta. Elringatónak. Jó illatúnak. Végignyult a selymes gyep-takarón, fejét beletemette egy csomó

határozza, hogy a száz huszárhoz még százat toboroz. Elhagyta Pista alvó tábort és a Sátorhegyek alatt gyalogszerrel ment. Már ekkor: „ragyogó sugártól csillogott a Várhegy, villogott a Sátor.“ Nemsokára beért a megye székhelyére: Ujhelybe és a város a sok embertől szinte hullámozott és a nemesi fölkelők oszlopánál zeneszóval folyt a toborzó. A táncoló daliák élén a toborzó hadnagy: Fáy Gyula, aki egynapos hitvesét hagyta el, beállván vörös sipkásnak. E táborban Vas Pista lelkesítése kárba nem vesztetett és nagy tábor lett a Kóburg huszárok századából. A hatalmas költői beszély a továbbiakban gyönyörűen ecseteli a lefolyt szabadságharcot, nem feledkezik meg azonban a legkisebb mozzanatról sem, mely meggyékhez fűződik. Meg emlékezik Slikkról, amikor benyomult a borteremő Hegyaljára és Mád, Tarcai, Tokajnál hadi utját ketté vágni akarta, ámde Tarcaival mellettsége nem sikerült és serege alapos vereséget szenvedett a diadalmas Kóburg sereg által.

Pályanyertes szép munkája az „Egy szép asszony“. A költői beszély szintere Bányára városa. Ezalatt azonban mást, mint városunkat nem gondolhatta és a szereplők mintáit is városunk társadalmából merítvén. Itt láthatta meg Edét a „megye ifját“ és boldogtalan feleségét: Idát. Itt figyelhetette meg Székváry Arthurt, a családi boldogság széttrójját és általában a mű többi alakjait.

De nem folytatom tovább. A kitűzött célt ime elértem és több példával volt módomban beigazolni, miszerint Fejes István költészetében a helyi vonatkozásokat gyakran feltalálhatjuk. És ezen igénytelen dolgozatomban csak egy tekintetben lehet eredményes, ha t. i. köteleességünk teljesítésére a köz figyelmét és különösen az illetékes körök figyelmét sikerült felkeltenem. Véleményem szerint első sorban a Kazinczy-körre vár elsőrendű feladat az elhunyt költő emlékének kegyeletes megünneplése által. Mielőbb indítványozni és megvalósítani kell a Fejes-estélyt, amelynek programján a költő életrajza, műveinek méltatása szerepelhet, azonkívül néhány szebb költeményének elszavalása is beilleszthető az est műsorába.

Fejes István az egész nemzet magának mondhatja, de legközelebb áll hozzánk zempléniekhez, hozzánk ujhelyiekhez. A költő hőse: Vas Pista itt indult el hősi utjára, itt lobogtatta meg először a szabadságharc zászlóját, hogy azután az egész országban a dicsőség útján járjon; itt gyűjtük meg mi is a kegyelet mécesését, hogy annak fénye az ország minden részében elterjedhessen.

puha, lágy fübe, s élvezte illatát. Még sohasem tette ezt. Nem volt alkalmra rá eddig. Novellákban, regényekben olvasta ugyan, hogy nagyon kellemes az ilyen pihenés, de nem volt gyep, amelyen kipróbálja.

Most azután gyönyörködött benne, volt kastélya, parkja, a parkban fű, a fűnek illata élvezhette ameddig jól esett neki. Közben nézte a kéklő hegyeket, beszívta a balzsamos levegőt, jóleső érzéssel töltötte el a kellemes nyári szellő, amely átlengett a parkján, mozgatta azokat a hosszú fűszálakat, sőt még a fűszálak suttogását is figyelte, amint egymáshoz dörzsölte őket a szél, s addig-addig gyönyörködött bennük, míg jött az álom és elringatta. Udvai Braun Sándor elaludt és hosszú, egyenletes szuszogása belevegült a szellő zajába, a fűszálak zizegésébe.

S ekkor látta, amint odakint a kapu előtt megáll egy butár, s kiszáll belőle Sáthory Ádám. Sohasem látta ugyan, de csak egyetlen pillantást vetett rá és azonnal megismerte:

— Ez ő, az én elődöm. Ez a termet, ez a tartás, ez csak egy Sáthoryé lehet.

S tényleg ő volt. Ruganyos léptekkel sietett végig a park kavicsos útjain, mint aki nem először jár itt, — kezével oldalra hajtogatva az utjába akadó

A rendőrsegek államosítása.

Egy aktualis problemáról.

— dec. 24.

Mostanában egyike a leggyakrabban emlegetett kérdéseknek a vidéki rendőrsegek államosítása. A fővárosi sajtó, amelyben erről a kérdéstről időnként tudósítások jelennek meg, a kérdést általában politikai szempontból kezeli, az egyéni és politikai szabadság teljes elnyomásának és a rendőri abszolutizmusnak mumusaként állítja be a dolgot, tejesen figyelmet nélkül hagyva azon számos és fontos érdeket, amelyek a vidéki rendőrsegek államosításához fűződnek. Nézzük tehát talap a dolgot a praktikus élet szempontjából.

Mint hogy az ide vonatkozó törvényjavaslat eddig közzétéve nem lett, nem tudhatjuk milyen mérvben tervei a kormány az államosítást. Teljesen és következetesen keresztül akarja-e vinni, vagy pedig megelégszik a „vidéki rendőrsegek egységes szervezésével.”

Ha csak ez utóbbiról van szó, akkor a tervezet némileg célját tévesztette, a vidéki rendőrsegek nem fognak felmelkedni arra a nivóra, amelyen állaniuk kellene. Ha azonban a teljes államosítást vinné keresztül a törvényjavaslat, akkor a személy- és vagyonbiztonság s általában a közrend szempontjából annak csakis előnyeit láthatná a közönség.

Hiszzen hogyan áll most a legtöbb vidéki város rendőrsége? Ez az a mostoha-gyerek, amelyen — sokszor nem ok nélkül — mindenki rugog, de amelynek gondozásával, hiányainak pótlásával nem törődik senki.

A tisztviselői kar tagjai között nagy számmal vannak minden magasabb képzettség nélküli egyének, akiknél — tisztelet a kivételeknek — a gyakorlat csak nagyon kevésbé pótolja a jogi képzettség teljes hiányát. A városok rendezéséről szóló törvény ugyan javítani akar a helyzeten, a mikor kimondja, hogy ezután a fogalmazói szakban csakis jogvégzett egyének nyerhetnek alkalmazást, de míg egyrészt ezt kimondja, másrésztől szűkmarkuságával lehetetlenné teszi azt, hogy a törvénynek azon intenciója, hogy a rendőrtisztviselői kar anyaga megjavuljon, meg is valósuljon. A rendezett tanácsú városokban például a II. oszt. rendőrfogalmazót a XI. fizetési osztályba sorozza, az irnok, végrehajtó és más hasonló, legfeljebb 4 középszintű képzettséget kívánó állások közé. Az I. oszt. rendőrfogalmazót pedig beteszi ugyan a X. fiz. osztályba, de mivel bármennyi szolgálati éve legyen is valakinek, abból a fizetési osztályból, amelybe állása sorozva van, magasabb fizetési osztályba át nem léphet, magasabb állásokat pedig a mai rendszernél csak elhalálozás vagy nyugalmazás alkalmával lehet esetleg hosszasan kilincselés után elnyerni, nagyon természetesen tehát, hogy a fokozatos előléptetésre való minden kilátás nélkül a fiatal jogász generációnak csak a leggyengébb része válalkozhat arra, hogy jogvégzettsége mellett hosszú éveken keresztül 1400, maximum 2400 K. törzsfizetés mellett tengesse életét, emésztesse fel életerejét a roppant zaklatott s nehéz rendőrtisztviselői pályán s legyen készen arra is, hogy ha esetleg magasabb állás üresedik meg, a választásnál mellőzhetik.

Ily körülmények között nem lehet esodálkozni, hogy a rendőrtisztviselői kar anyaga általában nem a legkielégítőbb s hogy a valóságos éh-bérnek beillő fizetés mellett csak kötelességből és nem lelkesedéssel, pályája iránti szeretettel végzi feladatát. Az ilyen munkának aztán meg is látszik az eredménye.

Az államosítás egy csapásra megszüntetné ezeket a mizériákat. A nem jogvégzett tisztviselők közül a használhatatlanokat nyugdíjazná s csak a kiválóbb régi emberek maradnának meg. A választás helyébe lépne a kinevezési rendszer, még pedig nem helyhez kötve, hanem bárki kinevezhető lenne bármely más városba s így mindenestre hamarabb juthatna magasabb állásba a tisztviselő, mint ma, amikor egy városban van kötve. Ha tehát a törvényjavaslat a teljes államosítást vinné keresztül, a fizetési és előléptetési viszonyok nem lennének olyan nyomoruságosak, mint most, ami aztán előidézné azt, hogy a rendőri pályát megkedvelnék s a jogászfizetés legjobb elemei is szívesen lépnek erre a pályára. Így csakhamar egy jól dotált, képzett rendőrtisztviselői kar keletkezne, amely — tekintettel arra, hogy nem kellene annyira küzdenie anyagi bajokkal — lelkesedéssel s hozzájárulással intézné az ügyeket, aminek végeredményben csak a közönség látna hasznát.

Hasonlóan szomorúak most a viszonyok a rendőrelégység tekintetében. Az első nagy hiba itt a legénység csekély száma. Nagyon sok helyen ugyanis rövidlátó gazdálkodási

rendszer következtében a városok a rendőrsegeknél akarnak takarékoskodni. Pedig minél csekélyebb számú a rendőrelégység valamely városban, annál terhebb az egyes rendőrökre nézve a szolgálat. Egy agyongyötört, tulterhelt, elcsigázott rendőr természetesen nem fogja szolgálatát olyan hűen és pontosan teljesíteni, a mint azt kellene. Igen sok helyen aztán a fizetés sem igen áll arányban a terhes szolgálattal, nem lehet esodálkozni aztán, hogy a vidéki rendőrsegek legénységében igen sok az oda nem való, csekély intelligenciájú ember, akik között a fegyelmet is csak vaszekkel lehet fentartani.

Az államosítás megszüntetné ezt is. Megfelelő számú, megfelelően fizetett rendőrelégység, vagy pláne, mint egyes lapok írják, csendőrség — hivatása magaslatán álló tisztviselői karral az élén — megszüntetné a vidéki rendőrsegek méltán nem legjobb hírét.

Az államosítás ellen egyik erős érvként hozzák fel azt, hogy a kihágási bíráskodás a rendőrsegek hatáskörébe tartozván, hogy ha behozzák az államosítást, akkor ezt a bírói hatalmat a mindenkori kormányok érdekében fogják gyakorolni s ez nagyon alkalmas eszköz lesz egyesek politikai üldözésére.

Ha valaki jobban gondolkozik a dolgon, be fogja látni, hogy ez tulajdonképpen nagyon gyenge érv, mert hiszen ennek a lehetősége államosítás nélkül most is meg van. Mostan ugyanis a rendőri büntető bíráskodást vagy az egyes városok rendőrkapitányai, vagy a fogalmazói személyzet más tagja gyakorolja. A rendőrkapitányokat most is a főispán nevezi ki, ha tehát ily módon akarnak üldözni valakit, arra most is bőséges alkalom lehetne, azért még nincs szükség az államosításra. Ha pedig a rendőri büntető bíráskodás jogával felruházott választott rendőrtisztviselőt veszszük, ne gondoljuk, hogy náluk semmiféle befolyás nem érvényesülhet. Mert mondjuk, hogy politikai célokból nem is üldözhet annyira valakit, de viszont sokszor kényszerítve van a jogtalan kedvezésekre, ami az anyagi igazság szempontjából ép ugy elítélendő, mint az üldözés. Mert hiszen azok a választott tisztviselők, akiket nem választanak meg életfogytiglan, egy tekintélyes, nagy befolyású városatyával szemben csak nem járhatnak el olyan szigorúan, mint azokkal szemben, akiknél nem kell tartaniok attól, hogy a majd következő tisztújításnál nagy befolyással esetleg kibuktatják. De másrésztől a felsőbbbesség, pl. főispáni hatalom is érvényesül a legtöbb tiszt-

gesd ebadta cigánya . . . Huzd a nótámat, . . . sirmi akarok.

— Magunk vagyunk urak. Nem lát senki, szabad a vásár.

— Rajta, táncoljunk.

S az éjben, víg zeneszó mellett, vidám kurjongatások között táncolja a nemesi kompánia a csárdást. Szépen, érzéssel, egymás karjába kapaszkodva. Ádám ur nótá mellett járja egyedül. Igazi magyarosan. A magyar szótól. Fél kezével a padlót üti, a többiek éljeneznek, összecseng a pohár, folytatják az exet, amíg lassanként becsip az egész társaság.

Senki se marad józan. Tokajitól, pezsgőtől becsipni, ehhez hozzá vannak ök már szokva. Sőt. Mert hát az a legjobb. A mámor. Nem tudni semmiről, csak érezni, mint ég a testük, forr a vérük, mint lobog szilajban, mint máskor. Rózsásnak látni a világot. Elfeledni minden gondot. Azt hinni mindig ilyen, soha sincs másként. Ez az, amiért érdemes sokat inni. Nem gondolni a holnapra, csak arra, ma jól érzem magam, gyönyörűnek találok az életem.

De Sáhory Ádám még a mámorában is különök. O mikor már nagyon sokat ivott, akkor szentimentális lesz. Akkor érzékenyedik, ellágyul, eszébe jut a multja, a jövője, eszébe gondolja,

újításnál, vagy legalább is érvényesülhet, így tehát most sem igen van kedve senkinek ezzel a hatalommal mereven szembehelyezkedni. Az államosítás ezen a téren tehát nem fog nagyobb változásokat előidézni és a rendőri büntető bíráskodás ha jobb nem is lesz, de rosszabb semmiesetre.

Az tény, hogy az államosítás következtében a rendőrsegek természetesen szorosabb kapcsolatba jutnak. De ez azért még nem jelenti a rendőri abszolutizmust, még kevésbbé ennek mindenhatóságát. Mert hiszen ha Budapest és környékén igen szépen megfelel hivatásának az államrendőrség és senkinek nem jut eszébe azt mondani, hogy Budapest az államrendőrség miatt nincs közzabadság, hanem ott rendőri uralom dul, azonképen nem fogja az államosítás behozni a rendőri uralmat a vidéken sem.

A rendőrsegeknek politikai célokra való felhasználása a mai szervezet mellett nincs kizárva, azonban ezen szervezet ziláltsága számtalan bajnak és mizériának kutforrása, a mivel szemben az államosítás annyi előnyt biztosít a személy- és vagyonbiztonság szempontjából, — ami a rendőrsegek szervezésénél mégis csak elsőrendű fontosságú kérdés, — hogy a vidéki rendőrsegek államosításának a tervét, — ha azt esetleg mellékcélok töltik is előtérbe, — csak örömmel üdvözölhetjük.

Argus.

VÁRMEGYE és VÁROS.

(A városok hitelügye. A belügyminiszter e héten a következő rendeletet intézte a városokhoz s így Sátorajauj hely városához is. A városok sürgössé vált vagy már megkezdett beruházási munkálatok költségeire mind sürűbben kényszerülnek kevésbé kedvező sőt sok esetben súlyos kölcsönajánlatokat elfogadni. Ez a helyzet a mai pénzpiac mellett sürgősen szükségessé teszi, hogy a városok vagyoni helyzetéről és nyomasztóbb szükségleteiről legalább megközelítő általános áttekintést és tájékozódást nyerjenek annál inkább, mert a kölcsönök elfogadására vonatkozó határozatok gyors kormányhatósági jóváhagyását a városok rendszeresen minden lehető eszközzel szorgalmazzák.)

Felhívom tehát a város közönségét, tegyen hozzá három nap alatt jelentést a következőkről:

1. Mik voltak a város 1913. évi költségvetésének fővégösszegei? (Bevételek, kiadások, maradvány, hiány.)

2. Mennyi a város, tényleges szervenő és tiszta vgyona az 1913.

igéretei. Ilyenkor azután elszökik a vendégeitől sétál és ábrándozik. Néha órákhozhat. Fel és alá. És hangosan beszél. Most is ott sétál már a park ösvényein, s persze most is hangosan gondolkozik:

— Ha belehalok is megveszem neki azt a kastélyt. Legfeljebb tönkremegyek, de nem lehetek zsugori. Hiszen úgy örül majd, akár a gyermek. Ugy vágyik rá. S én is oly szivesen szerzek neki örömet. Nagy örömet.

Ádám ur ugyanis szerelmes. Egy ballerina a szerelme tárgya, aki természetesen az első sorban táncol, s nincs kisebb kívánsága mint egy kastély. Neki egy kastély kell. Parkkal, árnyékkal, csenddel. Elégge zajos az élete, legalább ha pihen, legyen teljes a pihenése. Ha ezt megszerzi neki Ádám ur, akkor elhiszi, hogy szereti őt. De csak akkor. Könnyed szökéssel ugrik az Ádám ur nyakába, a kis Annuci, mikor ilyeneket kíván, megsimogatja, megveregeti az orcáját, s ki tudna ellentállani akkor. Senki. Ádám ur se.

— Az édes gyermek. Mennyire szeretem. Persze hogy az övé lesz az a kastély. Hogy mi lesz velem? Legfeljebb kihúzzák alólam ezt a kastélyt is. Mint a többi. A földeket, az erdőket. Nem lesz semmim, Ejh, nembaj. Gombház. Szerzek másikat, majd ferblin.

bokrok galyait, s ment egyenesen fel az ősi kastélyba.

S amint feltette a lábát a terrasra, mint varázsütésre minden megváltozott. Kinyiták az ajtókat, megjelentek az inasok, úgy látszott mintha most ébredne téliálmából a kastély és népe, mintha most tavaszodna, s ragyogva kelne fel újra a Sáhoryak lenyugodott napja.

Azután hallotta Braun, amint Ádám ur rendelkezett:

— Jössi, te rendbehozad a nagy társalgót, kitakarítasz. Ragyogjon minden, mintha a mennyrszág lenne, úgy nézzen ki a terem. Pista te mégy a konyhára, vacsorát csináltatsz husz személyre, azután lámpásokat készítesz a terrasra, meg asztalokat és székeket. Ott találjuk fel a vacsorát. A kocsisok a kocsikat, a lovakat hozzák rendbe, kihajtunk az állomásra. Megérkeznek az urak, ma nagy mulatás lesz.

Majd még hozzátette:

— És ki innen minden rongyemberrel. Csak urat türok meg a kastélyban. András, te végigjáród a parkot. Idegen személy ne maradjon benn, ma magunk között akarunk mulatni. Pali, te átszaladsz a cigányért, jöjjon az egész banda. Valamelyitek hűtsön be pezsgőt, borokat, cs-pra ütini egy hordó tokajit, egy hordó vereset . . .

Braun Sándort a guta kerülgette.

Kipirosodott az arca, nagyokat zihált a melle, s kezével önkéntelenül is végigtörtülte homlokát:

— Ezt nekem mind utánna kell majd csinálnom? Ez az ember tanítani jött engem ide? Hát ez így megy a nemes uraknál?

Majd mintha már este lett volna.

A nagy terraszon szól a zene, Ádám ur dalol épen, szép érces baritonján, amint azt már megszokta az uri társaság:

— „Csak egy kis lány van a világon“.

— Szebben huzzad te rongyos, — kiállt rá, nem szép így. Érzéssel. Sirjon az a hegedű mikor ráteszed a vonót. Reszkessen még az égboltozat is. Csorduljon ki még az angyalok könnye is a gyönyörűségtől.

A nóta szól, az urak tapsolnak, a hangulat mindig melegebb lesz, folyik a pezsgő, már poharakat vagdalnak a földhöz, már pezsgőt töltenek a cigány fülebe, a homloka teleragasztva félban kókkal, a másik felével szivarra gyujtanak az urak, már tokajiban áztatják a bögöt. Egyik sarokban asszonyról szól a beszéd, szólnak, szapulnak mindenkit, amott izgatott kártyakompánia, már ezer forint a visi. Közben biztatják és szidják a cigányt:

— Mást húzz . . . Vigabba . . . Tedd le azt vonót, a körmőddel pen-

évi vagyonejtár szerint. Főbb tételeiben e vagyon miből áll?

3. Milyen százaléknál háziadó (községi pótdadó) vettették ki az utolsó 5 évben az összes egyenes állami adók után?

Az 1—3 pont alatti kérdésekre vonatkozó választ táblázatos kimutatásba kell foglalni s a polgármester és főszámvevő aláírásával kell ellátni.

Tegyen továbbá jelentést egyidejűleg arra nézve is, mik voltak azok a beruházások, illetve egyéb kiadások a sürgősség sorrendje szerint, amelyeknek fedezése végett a városnak a jövő évben kölcsönt kellene keresnie és felvennie. Mennyi volna a szükséges összeg? továbbá mely összegekre van ezek közül már esetleg beszerzett ajánlat s mik annak a feltételei?

A fent kitett határidő pontos betartására különös súlyt helyeznek Sándor s. k., belügyminiszter

(A város vadászati jogának bérlete. A polgármester értesíti az érdekelteket, hogy Sátoraljaujhely város vadászati joga 1914. évi január hó 1-től hat egymásután következő évre 1913. évi dec. hó 27-én a városházán d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverés útján a képviselőtestület jóváhagyásától feltételezetten a legelőtbeli ígérőnek bérbe fog adni.

Látogatásom az árvizkárosultaknál.

— dec. 24.

A Karácsony a szeretet ünnepe, a megértésé, az öröme, a boldogságé, mert „ma született meg a gyermek, ki az Úr Jézus, a Dávid városában.”

A legszegényebb kunyhó legelhagyatottabb zugát is betölti a szeretet melege. Torzalkodások szünnének meg ez estén, elül a családi perpatvar és amint kigyul a sok-sok apró mécses, imbolygó fényű fehér kieszgyertya az örök zöld fenyűn, megtelik a szoba kedves meleggel s ennek az egy pillanatnak mindent megbo-

S amint így sétál és gondolkodik, egyszerre megpillantja Braunt a lábait előtt. Alszik. Édes, boldog álommal. — Ki ez itt? Ez az idegen. Hé András, egy idegen maradt a parkban. Itt alszik.

Sáthory Ádám udvarias ember lévén, nem engedhette, hogy az alvó idegen megfázzon a nedves, harmatos éjjeli levegőben, felakarta hát költöni. De hogyan költse fel másként, ha nem a lábával. Egy ur csak nem nyúl kézzel egy idegenhez. Belerogott hát. Egyet, kettőt, . . . sokat.

— Keljen fel. Micsoda alak maga? Hogy kerül ide? Nem takarodik. Betolakodik egy nemes ur kastélyába és még szemtelen módon el is alszik benne. Pfüj. Takarodjék rögtön. Ne lássam itt. Udvari Braun Sándort arra ébredt fel, hogy erősen rázza valaki.

— No mi az?

— Nagyságos uram este van, megméltóztatik fájni idekinn.

Az inasa rázza.

— Este van? Hol vagyok én most? Ja ugy, te vagy az?

— Igenis én. Kerestem már mindentel a nagyságos urat, alig találtam meg.

— Igen, itt elaludtam. Jaj, de borzasztó álom volt.

Felkelt, s bement a kastélyába. De

csató szépségéért halát adhatunk a gyermeknek, „aki ma született a Dávid városában.”

Mert szép a Karácsony. A föld legszebb ünnepe. A legközvetlenebb valamennyi között. Fejedelmi elmék Istentől adott tehetségök csodás fellebanásában sem gondolhattak ki szebbet, megértőbbet.

Nem tudok a Karácsony ünnepe nézve jellemzőbbet, mint egy ócska viceet. Hogy hol hallottam, nem tudom, de megragadt a fejembe, beleitatódott a lelkembe, amely felszívta, mint a spongya a vizet. Százszor átgondoltam, számos impresszióm fűződik hozzá.

Ez volt:

A kávéházban, a zöld bársony divány mélyébe huzódva ül két ember.

Az egyik szól: „Állítsasz karácsonyfát?”

A másik: „Nü ná nem.” (Pillanatnyi csend.)

Az egyik: (kemolyan, meggyőződéssel.) „Apropó! Hallottad? Alitól már a keresztények is állítanak.”

Vége. Ennyi volt.

Amikor először hallottam ezt a viceet, kacagtam rajta. Lassan elhalt a kacagásom, gondolkozni kezdtem a velején s már örülni kezdett a szívem, mikor megértettem ugy csillogott a szemem, mint a gyémánt.

A Karácsonyt épen ez a vallás és nemzetköziessége teszi a legszebb, a legkedvesebb ünnepé. Ennél az ünnepnél nem halad el szótlánul egyetlen nemzet fia sem. Mindenki örül ezen az estén s a karácsony szépsége meghódítja a szépre vágyó ember lelkületét felekezetre való tekintet nélkül.

Ebbe az általános örömbé szinte ijesztően ordít bele az árvizkárosultak szomorú seregének jajsza.

Lent jártam a Ronyva partján majd minden házban. Lent az „elfelejtetteknek”, akikről már a légy sem zümmög, a szarka sem csacsog, az emberek sem beszélnek. Megakartam nézni milyen állapotban éri őket a tél, a szükség ül-e a házuk küszöbén, vagy ugy ahogyan rendbe jöttek talán? Kar volt lemennem. Megfájdult a szívem, a köny majd kibugygyant a szememből. Szomorú állapotok vannak odalenn.

A házak hátán sárga, ijesztő piszkos vonal húzódik keresztül, mint egy vízszintesre ledöntött felkiáltójel, emlékeztül arra, amit ugy sem felejt el soha senki sem, aki átélte az őszi nagy vizet. Belől a falak nedvesek. A gomba dus talajt találva üti fel a fejét, mint a százfejű Hydra. Leütök egy párat a botommal, azt mondják, hogy hagyjam, ugyis nő helyette száz más. Hagyom.

amint végigment a terrazon, újra átfutott a hideg a testém. A szobákban nyomasztónak találta a levegőt, az ösök a Sáthoryak mindent átlengő illata nagyon nyomta az agyát, a szobák telve voltak pezsgősággal, tokaji illattal, a fülében mintha a cigány hangját hallotta volna, ugy tetszett, mintha az ösök vig mosollyal ajkukon még most is csárdást táncolnának. Ugy érezte, képtelen kibírni ebben az épületben.

— Fogass be, indulok haza.

— S egy óra múltán Udvari Braun Sándor már a vonaton ült és gondolkodott:

— Soha többet nem megyek vissza oda. Hogy nekem ez a korhely Sáthory Ádám minden éjjel visszajárjon és ilyen orgákat rendezzen. Hogy engem, Udvari Braun Sándort az csak ugy oldalba rugdaljon, nem, nem megyek többet vissza.

S letett arról a gondolatról is, hogy neki egy igazi ősnemesi kastélya legyen valamikor.

— Uj, modern kell amelyikben még nem lakott senki, amelyet én építek a saját izlésem, saját tetszésem szerint. Ahol nincsenek hazajáró lelkek, nem ijesztget senki, nincsenek ösök. Ahol halálom után én leszek az első ós.

S mikor hazaért, legelőször is eladódva tette a szép, nemesi kastélyát.

Szőnyeg, pokróc sehoh. Az ablakon betóduló viz, annak rohant neki legelső sorban is, azt tette tönkre, mosta szét ronggyá, semmivé.

A szobákban penetráns illat terjeng szerte szét. Fojtó a levegő. Párával telt a lég. Itt-ott ágybanfekvő beteg siratja fájó reumáját, amit a víz hozott.

Keserűen jegyzi meg egy beteg asszony, elfintorodik az arca, amint mondja: „Nekem legalább hozott az árviz valamit, másoktól csak elvitt, elvitt, mindent elvitt.”

Megnézem az óráim, félhárom elmult. Reggel kilenc órától kezdve járok, ödöngök, egyik házból a másikba fordulok. Megállapítom, hogy öt és fél órája csatangolok.

Szinte örülök, hogy már elmúlt a dél. Nem vagyok éhes, csodálatos. Érzem, hogy kifordulna a falat is a számból.

Indulok hazafelé. Szídom magamat, szídom a kíváncsiságom, az árvizet, bánt a szegénységem, a tehetetlenségem.

A Rákóczi-uton karácsonyfákat látok egy bolt előtt. Nagyokat, hosszúakat. Vigemberek nagy karácsonyfáját. A szomorú emberek kis karácsonyfáját elvitte a Ronyva.

Hazaérek. Levágom magamat a diványra. Beletemetem az arcomat a párnába. Erősen, mélyen. Lassanként érzem, hogy nehezedik a pillám. Azt álmodom, hogy mind n egyes házból égig érő karácsonyfa kacag, csilingel kedvesen.

Minden házból. . . A Ronyva partján is.

SIBI.

SZINHÁZ A kulisszák mögöl.

— dec. 24.

Bár nem vagyunk nagy barátai a színházi pletykák vicces rovatának, amelyben rendszerint a löcsei kalendárium jó öreg anekdotái láthatók viszont, azzal a különbséggel, hogy a poént a rovatvezető ur a közönség egyik vagy másik kedvencének a szájába adja: ezen a héten, — hiszen ünnep van, — mi is megengedhetünk magunknak egy kis sétat a színház körül, helyesebben a kulisszák világában.

Véletlenül ezen a héten akad is tollhegyre való színházi pletyka bőven, egy-két érdekességért nem kell a szomszédba menni. Hogy mindjárt a végén kezdjük, el lehet például mesélni, kinek mit hozott karácsonyra a Jezuska. Ezen a téren mindenestre maga a direktor, — színházi nyelven „az öreg” — vezet, akinek a karácsonyfáján egy egész város lóg: Gyógyos híres város, amely egyhangu lelkesedéssel választotta meg direktorának. Kúrthy Böskenek szintén kedves szenzációval szolgált a karácsony: betörés, valóságos, komoly betörés történt nála és hogy ez egy primadonnánál legalább is annyit jelent, mintha egy közönséges emberfia négy levelű lóherét talál, azt nem is kell bővebben magyarázni. Igaz, hogy csak egy pár száz korona aprópenzet emelte el a betörő; az ékszerekhez és a betétkönyvecskékhez, — mert ilyenek is vannak, — nem fért hozzá s így az eset annyira nem fejlődött ki, hogy a fővárosi lapokba is belekerüljön. Ez azonban már mellékes; a fődolog, hogy ezután nem henegethet Arad, meg Nagyvárad, hogy csak az ő primadonnájuktól emelik el a brilliánsokat és ezreket; a mi primadonnánk is van olyan legény, — ha szabad e kifejezéssel élünk, — mint az a Dióssy meg a többi, akiket mostanában ilyen betörések kapcsán emlegettek.

Nagyon boldog karácsonya van a népszerű Ligeti-párnak. Megjött a kis Paczalos, aki alatt Ligeti Jenő

urat kell érteni. Ligetiék 6 éves fiacskáját. Nevezetesen a társulat Paczalosnak nevezi a jeles komikust tekintélyes pocakja révén, melyet 7 évi debreczeni színészkedése alatt szerzett meg, hozzáasszimilálódván lassan-lassan Debreczen derék, zsiros civiseihez. Paczalosnak a fia kis Paczalos, aki most a karácsonyi vakációra érkezett meg egyenesen Hódmezővásárhelyről. Amikor ugyanis Zilahy, a kedves Zsül, a nagyszerű színész, de szerencsétlen kezű színigazgató végkép megbukott Debreczenben s helyét olyan igazgató foglalta el, aki drágállotta a Ligeti-párt, Paczalos, — nevezzük most már így, — elszereződött rendezőnek és színésznek hozzánk, de ezzel együtt le kellett mondania a kis Paczalosról, mert a gyerek nagyszülői sehogy sem egyeztek bele, hogy a kisfiú Tolnát-Baranyát bejárja s minden hónapban más városba utazzék. Így került a kis Jenő Hódmezővásárhelyre s így jutott a Ligeti-pár most ehhez a boldog Karácsonyhoz, amelyen vendégül látja a kis Paczalost.

Eszmetársulás révén a társulat legközelebbi tagjairól, Kövéri-Ligeti-ről térjünk át Soványi-Lugosira, akinek hosszú, jellegzetes alakját már ugy megszoktuk az ujhelyi színpadon, hogy alig tudjuk nála nélkül az előadást elképzelni. A társulatnak körülbelül legtöbbet foglalkoztatott színésze, — pedig hát a pályafutása épen nem ugy indult, hogy az ujhelyi színpadhoz vezessen. A derék művész talán nem fog megharagudni a leleplezésért; áruljuk el tehát, hogy rabbi-növendék volt s jó néhány év előtt a berlini rabbiképző szemináriumban iparkodott a talmud rejtelmébe behatolni. Es ma: játszik nap-nap után az ujhelyi színpadon, — játszik operettet, drámát, vígjátékot, népszínművet. Nálánál többet már csak egy ember játszik a társulatnál: Szerdahelyi, — az igaz, hogy ez nem annyira színház, mint inkább csak alsóst a Központi kávéházban, de ezt aztán olyan szorgalmasan, hogy legközelebb már Polgár, a népszerű kávécsokrot fog neki a kártyaasztalnál átnyújtani, mint a primadonnának szokták a színpadon.

Az ördög bibliájától egyébként a társulat hölgytagjai sem idegenkednek; Kellen Rózi például majdnem olyan jó lórumjátékos, mint amelyen pompás színész és előadás után nem egyszer elnyeri az aranyifjúság pénzt, — talán ezért van az, hogy az ujhelyi aranyifjúságban már inkább csak az ifjúság van meg, aranyak nélkül; — ami még mindig jobb eset, mintha megfordítva volna.

A színház körül járván, nem feledkezhetünk meg végezetül a Rakassa-nótáról, ami alatt nehogy valami kínai dalt méltóztassék érteni. Becsületes jó régi magyar népdal ez, amelyben az ismeretlen népköltő az iránt interpellálja meg a községi előljárókat, hogy az utat, mely a babáját hozzávezetendi,

. . . rakassa ki, rakassa, Gyémántkövel rakassa.

Ez a rakassa azután még sokszor megismétlődik s innen a Rakassa-nóta címe. Hogy pedig a rég elfelejtett dal páratlan népszerűsége honnan van? Nos, ez a nóta hangzik el minden este a cigány mellett, ha Zikó Ilmának jó kedve van, ami pedig gyakran lévén, hát a nóta is gyakran hangzik fel. Hogyisne volna jó kedve mindig, mikor a közönség elhalmozza csokrokkal, tapssal minden este, amikor játszik, sőt amikor nem játszik, akkor is afelé a páholy felé irányul minden látó, amelyben megjelenik.

Jókedv, élet és pezsgő elevenesség bőven van a kulisszák mögött, és a színház körül s csak a közönségen mulik, hogy a színházi esték képe is mozgalmas, hangulatuk meleg legyen. A társulat ezidőig határozottan kellemes, tehetséges tagokból áll, akikben meg van minden képesség ahhoz, hogy a szezonot élvezetessé,

sikeressé tegyék, ha a közönség érdeklődése csak egy kissé nagyobb mértékben nyilvánul meg, mint az előző években s mint, sajnos a szezon eddigi részében is.

**** Bemutatók.** A karácsony előtti napokra igazán változatos műsort állított össze a direktor, hogy a közönség színházbajáró kedvét, mely tudvaleg ilyenkor a leggyengébb, valamennyire felélessze. Sajnos, ez nem valami nagyon sikerült s gyenge félházak mellett folytak le sorban a bemutatók: A buksi, Róza néni és a Halló. A bemutatott darabok közül legnagyobb sikere a Róza nénié volt, mely ugyan némileg elmarad szerzőjének, *Lengyel Menyhértnek* korábbi műveitől, de azért ez is ügyes színpadi munka. Kitűnő volt a darab előadása s benne különösen *Kellen Rózi* alakítása, aki ez estén végkép beigazolta, hogy a társulat legnagyobb erőssége. Ezuttal ének nélkül, látványos toalettek nélkül, tisztán színészi munkájával ért el rendkívül meleg sikert, egy szerepköréhez távolról sem tartozó szerepben s ez oly eredmény, amire minden színész a méltán büszke lehetne. Egyébként a Búksiban is az ő sikere volt a legnagyobb, énekét, táncát sokszor megismételtette a közönség, melynek határozott kedvence. A Halló, *Földes Imre* kevésbé sikerült darabjai közül való. Előadásában *L. Zikó Ilma*, *Réthelyi Gémory* stb. jeleskedtek.

A jótékony jégében.

Karácsonyfa ünnepély a vármegye házában.

Lélekemelő, gyönyörű ünnepséget rendezett a munkácsi állami gyermekmenhely sátorlajuhelyi telepbizottsága, amidőn vasárnap délután a vármegye háza nagytermében egy mesés karácsonyfa alatt szétosztotta az ujhelyi elhagyott szegény gyermekeknek a karácsonyi ajándékokat, melyeket a társadalmi jótékonyasága, de legfőképpen a bizottság agilis, fáradhatatlan vezetősége szerzett össze. A vasárnapi megható ünnepség tulajdonképpen a megelőző gyermekestély jövedelméből lett rendezve, sőt az estély jövedelméből még több száz korona fenn is maradt, dacára annak, hogy igazán sok és szép ajándékkal halmozták el a kicsinyeket, végtelen örömet és boldogságot szerezték nekik.

A karácsonyfa-ünnepélyen diszes közönség jelent meg, hogy kivége a részét a jótékonyaság legtisztább örömeiből. Jelen volt dr. *Angyal Pál* a kiváló tudós is, továbbá *Fornszek Béla* kuriai bíró, törvényszéki elnök, *Dókus Gyula* alispán, *Bernáth Aladár* stb. stb. A hölgyközönség élén természetesen *Bernáth Aladárné*, a telepbizottság fáradhatatlan elnöknője buzgólkodott, a kié tulajdonképpen az érdem oroszlánrésze, mint ahogy a megelőző estély páratlan sikerét is ő teremtette meg. A kicsinyek, — 103 darab apróság, — *Micskei Éva* telepfelügyelő kisasszony vezetésével jelentek meg a teremben, hol *Molnár Gyula* igazgató-tanító rövid, de szép beszédet tartott hozzájuk és a közönséghez, majd kezdetét vette a pazarul kivilágított karácsonyfa alatt, melyben a gyermekek nem győztek eleget gyönyörködni, az ajándékok szétosztása. Példás rendben ment ez végbe; minden gyermeknek külön elő voltak készítve az előzetesen gondosan megválasztott ajándéktárgyai; mindegyik kapott cukrot, játékot, de e mellett mindegyik valami olyan tárgyat is, amire éppen szüksége volt; ki meleg kabátot, ki jó cipőt, ki szép ruhát.

A szegény, árva, elhagyott gyermekek között egy sem volt, aki boldogan ne távozott volna, de a közönség is azzal az érzéssel oszlott szét, hogy a társadalom nemesebb tevékenységet semmi téren nem fejtethet ki, mint ezekben az ártatlan, önhibájukon kívül elhagyott gyermekeknek az istápolása terén.

A „Hangya” karácsonyi jótékonyasága.

Meghatóan szép karácsonyi ünnepélyt rendezett a „Hangya” sátorlajuhelyi fiókja a helybeli szegény iskolás gyermekek számára. Tegnap, folyó hó 23-án a róm. kath. elemi fiúiskola, a „Carolineum” zárda s az állami elemi iskola legszegényebb növendékei, valóságfelekezeti különbség nélkül, a nevezett iskolák tanerőinek vezetése alatt megjelentek a „Hangya” fiókja igazgatójának szíves meghívására annak hatalmas épületében, hogy a nevezett intézmény bőkezűségéből s emberbaráti szeretetéből ők is részesüljenek a karácsonyi minden örömeiben s boldogságában. Gyönyörűen feldiszipált s kivilágított karácsonyfa várta őket, körül rakva a gazdag ajándékokkal: meleg ruhaneműekkel, mindenféle hasznos dologgal, játékszerekkel stb. A „Hangya” tisztviselői kara maga osztotta szét e kedves dolgokat az apróságok között s az iskolák tanfőnökei igazán nem tudták, mit csodáljanak inkább; a szegény gyermekek örömtől sugárzó arcát, vagy pedig a tisztviselők előzékenységet, fáradhatatlan buzgóságát, kik szinte vettek egymással, hogy minél fejlettebb részére tegyék a szegény kicsinyek részére ezt a szép ünnepet s megadják nekik mindazt, mit a sors tőlük a családi otthonban megtagadott.

Meghatóan mondaköszönetet az iskolák előjárói a „Hangya” helybeli igazgatóinak, *Ignáth* és *Tariczky*-nak szíves jószágukért, kik válaszukban kijelentették, hogy e kezdet után a jövőben még nagyobb bőkezűséggel fogják majd a „Hangya” nevében a jótékonyaságot gyakorolni s a szegény gyermekek felkarolni.

A fejlethetetlen ünnepély után a három iskola testülete az igazgatók szíves kalauzolása mellett megtekintette a „Hangya” irodáit, raktárhelyiségeit stb. s csodálattal szemlélte a hatalmas intézményt.

Waldbott báróné ajándéka.

Báró *Waldbott Frigyesné* örvendtes karácsonyi ünnepet szerzett az erdőhorvéri róm. kath. népiskola növendékeinek, kiknek kétszáz korona értéket meghaladó téli ruhát, könyvet, süteményt küldött *Mayer Géza* iskolaosztályi elnökhöz, ki azt azzal a szeretetteljes figyelemmel osztotta ki, hogy a kegyurnő jótékonyaságát tanulás, jó magaviselet által igyekezzenek meghálálni.

HIREK.

Öreganyó karácsonya.

Irta: **Polányi Lajos.**

Öreg néni zsémbel siető beszéddel: — Mégis itt vagy, Mari! Siess, mert elkésem. Elviszik előled a hus javarészt... Hát csak eredj lelkem, azután jól nézz szét A legjavát adja, mondó a mészárosnak, Rossz húst, hogy ne adjak a drága fiának. S hogy a Mari elmegy, betér a lakásba, A kis „tisztá szobát” köröskörül járja, Gondos szeretettel egyet-mást igazgat: Itt lesz ma a fia, a nagyr, a gazdag, Kinek eszébe jut mégis öreg anyja, Mert ime, azt írta, itt lesz karácsonya. Aggódva szemléli, rendben van-e minden? Ide rak valamit, holmit elvisz innen, Az egyik sarokban — ellenző takarja — Kis karácsonya áll. Megrakva a gallya Cukorral, dióval, kis csesebecsékkel, Azon is rendezget reszkető kezével. — Jaj, hogy fog örülni, hogyha majd meglátja, Mi sok jót hozott az anyja Jézuskája: Jó meleg harisnyát (ő maga kötötte, Be sokszor elnyomta az álom fölötté), Puha hálósipkát arany bojtoeszkával... — Jaj, hogy fog örülni, — szól remegő szájjal.

Leszállt az este. A meleg szobába Szegény öreganyó nagyr, fiát várja. Számolja a percet s hangos dobbanással Ver az öreg szive, ha kapunyitást hall. Nyugtalan, hogy nem jön. Biztosan lekészt... A folyosón döngnek erős férfi léptek, Kopogtatás hallik, nyíl az ajtó zárja, Beköszönt rajta a főispán huszára: — Levelet hoztam. A méltósága küldte, A tensasszony fia... Reszketve, örülve Nyul a levél után az öreg anyóka, Remegő kezével feltéri, felbontja, S ahogy elolvassa a fia irását El nem tudja nyomni síró zokogását. Azt írta a fia: bocssáson meg neki, Hogy a szent karácsonyt nála nem töltheti, De hát így, meg úgy... A hivatalos dolgok... Leutazott ugyan szülővárosába De hát a főispán hívta vacsorára Meg nem tagadhatta. És ezért nem jöhet... Öreg anyó nézi, nézi a levelet S a kis fenyő mellett térdre rogyva Keserves bánatát elsírja, zokogja...

Lapunk legközelebbi, ez évnek utolsó száma, a karácsonyi szent ünnepek miatt szerdán, f. hó 31-én jelenik meg.

— Ujévi gratulációk megváltása. Az ujévi gratulációk megváltása címen eddig a következők adományok folytak be: „Zemplén” szerkesztősége 4 kor., *Dános Miklós* 5 kor., *dr. Kende Miksa* 3 kor. Összesen 12 kor.

— Zempléni jegyzők a belügyminiszternel. Tegnap délelőtt vezette *Meczner Gyula* főispán a Zemplénvármegyei Jegyzői Egyesület küldöttségét *Sándor János* belügyminiszter elé, hogy a jegyzői internatus építkezéséhez szükséges állami támogatás tárgyában a miniszter jóakarát kérjék. A belügyminiszter a legjobb indulattal fogadta a küldöttséget s biztosította a kormány támogatását, úgy, hogy alapos reménység szerint a kormány jelentős összeggel fog hozzájárulni az internatus létesítéséhez.

— A hajdudorogi püspök pásztorlevele. *Miklóssy István* hajdudorogi katolikus püspöknek most jelent meg első pásztorlevele, amely a belső egyházi életet érintő kérdések kapcsán a püspök programját adja. A püspökség nemzeti működésének érdekében a pásztorlevél a jövőben az egyházmegye lelkeszei az egyházi levelezést, anyakönyvek vezetését, anyakönyvi kivonatok készítését csak magyar nyelven végezhetik. Bevonatja az orosz, román és görög egy-

házi utasítási könyveket és helyettük csak magyar könyveket ad. Elrendeli, hogy az egyházmegye iskolái a magyar érdekeknek megfelelő módon újjászerveztessenek.

— Halálozások. Mint részvétellel értesülünk, özv. *görgői és toporezi Görgey Gyuláné*, szül. *cseleji Cseley Anna*, néhai *Görgey Gyula* kir. járásbíró özvegye f. évi dec. 23-án rövid szenvedés után, életének 61-ik évében elhunyt. Temetése f. hó 25-én d. u. 2 órakor fog végbemenni. Az elhunytban *dr. Görgey László* tb. főszolgabíró édesanyját gyászolja. — Özv. *bárá Gaizler Józsefné* szül. *Brezanóczy Gizella*, néhai *bárá Gaizler József* volt zemplénvármegyei szolgabíró özvegye és néhai *Brezanóczy István*, volt ujhelyi főgimn. tanár leánya f. hó 19-én életének 51 ik évében, hosszas betegség után Budapesten elhunyt. Az elhunytban *dr. báró Gaizler Géza* budapesti kir. törvényszéki albiró édesanyját gyászolja. — *Mohácsy Ferenc* sátorlajuhelyi Máv. mérnök *Pista* nevű 4 éves fiacskája elhunyt.

— Doktorrá avatás. *Bodnár Jenő* f. évi dec. hó 20-án a kolozsvári egyetemen az államtudományok doktorává avatták.

— Az új sztropkói főszolgabíró ünneplése. A sztropkói járás értelmisége ifj. *Durcsinszky Gyula* h. főszolgabírónak sztropkói főszolgabíróból történt megválasztása alkalmából dec. hó 28-án, vasárnap este Sztropkón faklyászenét, utána pedig közvacsorát rendez.

— A Felvidéki Zeneszövetség II. hangversenye. Az *Eger*, *Eperjes*, *Kassa*, *Miskolc* és *Sátorlajuhely* kultúregyesületeiből alakult *Felvidéki Zeneszövetség*, amelynek I-ső *Hubay*-koncertje oly fényesen sikerült, értesülésünk szerint *1914. január 12-én* rendezi II-ik hangversenyét *Ujhelyben*. Ez alkalommal nemzetközi művészek fogják gyönyörködtetni a közönséget. Az egyik szereplő *Wally Frederich Höttges* porosz kamarazene-kész, akinek gyönyörű hangjáról a legnagyobb elismeréssel, sőt elragadtatással irnak a berlini, bécsi, hagai, amsterdami stb. lapok. A másik szereplő *Rakos Arnold*, atya révén magyar, anyai ágon francia származásu hegedűművész. *Hubay*, *Marteau* és *d'Indy* tanítványa. A külföldön fényes és gazdag sikerei vannak. Négy évet töltött Genfben, ahol hangversenymestere volt a genfi szimfóniai zenekarnak; a külföldi sajtó osztatlanul magasztalja benne a brilliáns technikát, a széles vonókezelést, a mély zenei intelligenciát és temperamentumot. A harmadik szereplő *Henry Wilhelmus*, németalföldi művész, akit az angol, német, olasz, holland sajtó második *Sauernek* nevez. *Backhaus* tanítványa, a mi már magában véve is a legjobb ajálólólevél. A Milanóban megjelenő legszigorúbb kritikai lap, az *IL Monde Artistico* az ifjú művésztét korunk legelső zongorajátékosának mondja. Vegtelen szeretettel büszkeséggel csung rajta saját hazája, *Hollandia*, amely valósággal elhalmozza őt a szeretetnek és elismerésnek, rajongásnak minden jelével. Ezek szerint az ujhelyi közönségnek ismét remek mű-elvezetben lesz rpsze,

— A Patronageból. A Patronage egyesület legelső sikerei közé tartozik, hogy *Davidovits Adolf* helybeli bankigazgató nyomban a megalakulás után 100 koronás adományt az alapító tagok sorába lépett.

— Az újévi kéregetések betiltása. Igen helyes és energikus rendelkezéssel örvendeztette meg a város közönségét *Székely Elek* h. polgármester. Betiltotta ugyanis az újévi alkalmával szokásos és végtelenül kellemetlen, hivatalos újévi gratulálásokat, melyek-

Wotan

Lámpa

A legjobb és a legtartósabb drótzálas lámpa. Huzott drótzálassal 75% éremmegtakarítás.

Kapható villanyzerelési üzletekben, villanytápolékon és a MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél, Budapest, VI., Teréz-körtút 28. Gyár-száma 13.

nek a közönség évről-évre ki volt téve január elsején. Már kora reggel pálinkabűzös, ismeretlen alakok nyitották ránk az ajtót, boldog újévet kívánva s e nem kért és nem várt „jókívánat” után állhatatosan nyújtogatták kétes tisztaságu markukat a borraivalóért. Nem hisszük ugyan, hogy az alább közölt rendelet egyszerűen véget vetne e szekaturának, azonban mindenesetre a hatóságoknak kellett megtennie az első lépést ezek beszűntetésére. A hirdetés a következő:

Általános a panasz minden évben, hogy a város lakosságát újévi napján megrohanják különféle újévi üdvözlőkkel azért, hogy kéregesenek. Ennek a már elviselhetlenné vált adománygyűjtésnek zártat vetni a hatóság kötelessége. Ezért ezennel megtiltom, hogy bárki újévi napján, vagy az utána következő napokon boldog újévi üdvözlőkkel zaklassa a közönséget és e címen adományokat gyűjtsön. Az adománygyűjtés rendőrkapitányi engedélyhez van kötve, ily engedély nélkül senkinek semmi címen adományokat gyűjteni nem szabad. Ezért ezután kérem a város közönségét, hogy a hatóságot a tilalom végrehajtásában támogathatni szíveskedjék. Ha bárki bárhol megjelenne újévi üdvözlőkkel oly célból, hogy adományra tegyen szert, utasítsák el. Sátoraljujhely, 1914. évi december hó 19-én. Székely, h. polgármester.

— **Eljegyzés.** Pusztay Béla, az új helyi „Hangya” főtisztviselője eljegyezte Szabó Mariskát Debreczenből.

— **Tizennégyezer koronás váltócsalás Tokajban** Szenzációs váltócsalás történt Tokajban, melynek aktív szereplői Funk Hermann tokaji kereskedő, ennek fia Samu és apósa Farkas Ignác. Polják Miklós és 19 más rakamazi ember jelentést tettek a csendőrségnek, hogy különböző váltómanipulációkkal a Funk társaság 14605 koronáig megkárosította őket. A házkutatás alkalmával Funk Hermannnál 10 drb. régi váltót és óvási értesítést találtak s egy darab hamis váltót 280 koronáról. A váltócsalások úgy történtek, hogy Funkék váltóra adtak pénzt a megszorult embereknek, aztán a meghoszábitásra adott váltókat Tokajban, Szerencsen vagy Miskolcon leszámítottatták. Funk Hermann és Samu beismerték a dolgot, Farkas Ignác ellenben azt mondja, hogy csak azért irt alá vejének váltókat, mert anyagi helyzetén akart segíteni. A csendőrség a nyomozás eredményéről jelentést tett az új helyi kir. ügyészségnek.

— **Batys-bál Szomotoron.** Szomotor és környékének uri társasága jövő 1914. évi január 10-én este 8 órakor, Szomotoron az úgynevezett „banképület”-ben zártkörű Batys-bált rendez. Belépő-díj: személyjegy 2 korona, családijegy 5 korona. A tiszta jövedelmet a rendezőség egy létesítendő társaság alapítására óhajtja fordítani, miért is felülfizetéseket szívesen fogad, A rendezőség élén Fűzi Ernő szomotori államfőnök áll s ez a körülmény már előre is biztosítja a batys-bál sikerét.

— **Meghiúsult dinamit merénylet.** Merészpatakon Kosztelnik Mihály régi idő óta perben áll Závor Jánossal. És hogy ellenségével leszámoljon, Kosztelnik egy borzasztó tervet dolgozott ki. A higanybányából elloptott 2 és fél kgr. dinamitot, 20 drb. gyújtószinórt és 100 drb. gyutaecot. Ezekből robbanó bombákat készített, melyek közül egyet Závor János háza küszöbére helyezett el. Závor leánya reggel fölkel és amint a küszöbön kilépett, gyönutlanul félreugra a bombát és odébb ment. Rövid idő múltán a faluban elterjedt a hír, hogy a bányából tetemes robbanószer hiányzik és a nyomozat ez irányban megindult. Závor János udvarán megtalálták a bombát, melyet leánya a küszöbről elrugott, nem

sejtve, hogy tette mily végzetes következményekkel járhatott volna. A bomba rosszul volt elkészítve és ez okozta Závoréknak szerencsés megmenekülését. Ezután a nyomok Kosztelnikhez vezettek, kit el is fogtak és tettét beismerte. Bosszúból tette azt és sajnálja, hogy nem tudott így igazságot osztani magának. A többi állítólag felrobbantotta, de az kizárt dolog, mert ily mennyiségű dinamit felrobbantása óriási dörejével és nyomokkal jár. A tettet az új helyi törvényszék fogházába hozták.

— **Elfogott zsebtolvajok.** A hét fői országos vásár ugylátszik jó alkalomnak kínálkozott a zsebtolvajok számára, mert egyszerre hármat is sikerült elespni közülük. A hétfő reggeli vonattal érkeztek Ujhelybe Polgár Lajos kiszombori, Bódó Géza orosházaai és Schön Sámuelné sz. Kálmán Berta nevű letlenfalui születésű ismert zsebtolvajok, akiket a rendőrség már az állomáson letartóztatott. A rendőrkapitány a zsebtolvajokat a csavargásról szóló új törvény alapján elzárásra ítélte, a város területéről örökre kitiltotta és eltoloncoltatta őket.

— **Vásáratheiyezések.** A kereskedelmiügyi miniszter megengedte, hogy Gálszécs közönségben az 1914. évi január hó 14 és 15 ére eső országos vásár az 1914. évben január hó 21 és 22-én, az augusztus hó 19 és 20-ára eső országos vásár aug. hó 26 és 27-én és végül a szept. 23 s 24. eső országos vásár pedig szeptember hó 16 és 17-én tartassék meg. Töketeres közönségben az 1914. évi január hó 7-ére, május 6-ra és október 14 re eső országos kirakó és állatvásárok kivételesen január hó 12-én, május hó 4-én és október hó 21-én fognak megtartatni.

— **Itt vannak a golyák.** Ne tessék azt hinni, hogy a derék hosszú lábú és eszű madarak elvétették a kalendáriumot és otthagya a meleg vidékeket, visszatértek a zord téli hidegbe. Oh nem. A golyák itt egészen mást jelentenek, mégpedig első éves egyetemi hallgatókat, kikre az egyetemi humor ruházta rá a kétségtelesen szimpátiikus madarak nevet. Ők jöttek meg, felévi Pesten való tartózkodás után s mi sem természetesebb, hogy kiürülve magukat a családi körben — a cukrázda siessenek s a fél év alatt elsajátított biliárdozási tudományukat kipróbálják „vidéki” barátaikon. — A Jaresó-féle cukrázda biliárdterme telve van ilyen golyákkal, kiket a jó biliárdasztalok és előzékeny, gyors kiszolgálás vonz oda, no meg a finom jó sütemények, melyeket — hiába — mégis csak szívesebben fogyaszt a „golya”, mint a keserű cigarettát. Bár uramfi, olyan golyát is láttunk már a Jaresó-féle cukrázdaiban, aki ebéd után bejőve, nagy granderzzval — feketekávéval rendelt, amit, bár a Jaresó-féle kávék kitűnőek, mégis némi keserű araki-fejezéssel tudott csak lenyelni. De azért lenyelte, hadd lássa a vidék, hogyan él egy golya.

— **A Wotan lámpa** hirdetés t. olvasóink különös figyelmébe ajánljuk. A forgalomban levő összes izzó lámpák közül a Wotan-lámpa feltétlenül lehető legnagyobb árammegtakarításnál fogva kiválik, ugyszintén ami tartósságát illeti, minden várakozást felülmul. Izzó lámpák vásárlásánál ügyeljünk arra, hogy a lámpák mindegyikén a „Wotan” név rajta legyen: s utasítsuk vissza, ha helyette mást kínálnak. Ha üzletben nem kapható, forduljunk közvetlenül a Magyar Siemens-Schuckert-művekhez, Budapest, VI. Teréz körút 36.

Egy férfi vagy női dijnok,

lehetőleg olyan, aki a gépirásban is kellő gyakorlattal bír, azonnali alkalmazást nyerhet a kir. tanfelügyelő-ségnél Sátoraljujhelyben. Ajánlatok azonnal kéretnek.

CSARNOK.

Odakünn hó esett...

Irta: Fonyi Ilona.

Odakünn a hó esett. Sűrű, nagy pelyhekben. Fekér lett az ut és nemsokára emberek jöttek nagy seprűkkel, hogy eltakarítsák a havat. Hitvány ruhájú, szegény emberek; lábukon etnyűtt csizma, némelyiken cipő; rongyokkal bebugyolált, vékonytalpu, szakadozott cipő. Seperték a haat és egészen belemeledtek a munkába.

Kiss Ferenc az ablakból nézte, pincelakásának kicsi, párával befutott ablakából és valami nagy szomorúságot, meg irigység-félt is érzett egyszerre; amíg arra gondolt, hogy ezek a félig rongyos, szegény emberek most pénzt fognak kapni a munkájukért. Azt gondolta, hogy mennyivel boldogabbak azok, mint ő; dolgozhatnak s pénzükért vehetnek majd estére gyerekeiknek egy karácsonyfa galyát. Vagy legalább egy kicsi ágácskát, meg egy pár szines, vékony kis gyertyát s olcsó papirba burkolt édes cukrocskákat. Még egy kis fehér bárnyit is, piros nyakdíszet, meg parányi csengetttyűvel. Mibe kerül az? Jóformán semmibe és gyermek mégis örömmel szalad majd hozzá és megcsókolja érte. Hálából, szeretetből. Megcsókolja és kicsordul tőle a könye az apának. A csóktól, a gyermeke csókjától. Az örömtől, hogy boldoggá tudta tenni a vért, gyermekét, kápe mását, az életéből fakadt kicsi bimbót. És nem fekszik le a gyereke karácsony estéjén könyes szemmel, családással ártatlan lelkében; nem néz szemrehányó szemmel az apjára és nem kéri meg tőle: — Édes apám! Hát hozzánk miért nem jött el a kis Jézus? ...

Mert az ő kis fia ma este így fog lefeküdni és holnap reggel szomorú lesz az ébredése. Nem fogja látni az ágyacskájával szemben a feldisített karácsonyfát, alatta a pléhkatónákat, tapsoló bohócot, meg lovashuszárt. És ranggal újra megkerdi majd tőle:

— Édes apám! Hát hozzánk miért nem jött el a kis Jézus?

És ő nem fog tudni felelni erre. Nem fog tudni mit mondani gyermekének s úgy fog előtte állani, mintha a vádlottak padján lenne és feléje kiálltanak az ítélőtest:

„Hitvány, rongy ember! Aki nem tudja eltartani a családját; nem tud örömet szerezni gyermekének még karácsony estére sem.”

A vér lángolóan csapott arcába. Szemeit szégyenkezve sűtötte le. Hát mit is mondhatna annak a szegény, naiv kis gyermeknek, aki még hisz a karácsonyfa meséjében, az anyalka ajándékában, amit a kis Jézus küld a jó gyermeknek. Mit tudna mondani neki? Az igazat, a valóságot, amely olyan szomorú, hogy az a csöpp gyermek meg sem értené? Az igazat, amely örökre fölébresztené az álmokból, zszerte tépne a rózsaszín fátyolt, amelyen keresztül az életei látja?

Mit mondhatna neki? Azt-e, hogy nyomorult, szegény, beteg, aki nem dolgozhat s hogy a valóságban a szegénynek csak szenvedés jut; a nélkülözés, a nyomorúság. A szegénynek az élet csak könnyet és fájdalmat juttat, az öröm, mosoly, a boldogság ismeretlen marad előtte örökre? ...

Kiss Ferenc felsőhájtott. Fakó arcából már eltűnt a pirosság. Beesett arcából csak a nagy, mély karikás szemei csillogtak elő. Ha ő most egészséges ember lenne, oda állana azok közé és seperné a havat. Nem bálná, ha belé is izzadna, ha az arcába csapódna a hideg, fehér hó; nem bálná, ha a két keze belefájdulna is, csak bírná a munkát. Csak pénzt kereshetne és hazahozhatná a feleségének és azt mondaná: „Nesze édes lelkem, aztán végy érte valamit a kis fiunknak estére, hadd legyen boldog, mint a gazdag, nagy urak gyermeke.”

De nyomorult, beteg ember. Beteg már hónapok óta és nem tud dolgozni.

A gyárból is kitétek, mert oda csak egészséges ember kell, a betegnek nem vehetik ott hasznát. Ereje nincs a dologhoz, hát kénytelen itthon ülni és elnézni nap-nap mellett, hogy kel föl az a zzegény, vézna asszony még hajnalba, hogy dologba menjen, mosni, meg vasalni, hogy éhen ne pusztuljanak és ki ne tegyék az utcára őket. És hogy jön haza este, halálra fáradtan s mégis milyen boldog, mikor a gyermeknek egy kis darab kalácsot, vagy neki hust adhat, amit saját szájától vont meg. Nyomorúságos élet! Sokszor fellázadt a sorsa ellen, de tehetetlen, gyöngö. Pedig ha erősebb volna; megkönnyítené annak a szegény asszonynak a helyzetét is. Ha ő nem lenne, könnyebben megélhetne, amilyen ügyes asszony. A gyermekével együtt elmehetne valami nagy uri házhoz, eirtartanak a dolgaért s gond nélkül élhetne. De így, le van kötve. Milyen nagy nyűg is egy szegény, gyógyíthatatlan beteg ember. Mert hát ő nem lesz már jobban soha! A multkor, mikor egyszer nagyon rosszul volt és az orvos eljött hozzá, az azt mondta, hogyha nem dolgozik és vigyáz magára, örízkeedik a meghülestől, még sokáig élélhet. Azóta az asszony még ki sem enged, hogy meg ne hüljön. Az a jó asszony, az az áldott teremés, az a szegény martir, akinek csak könyek jutottak osztályrészüil. Az a szép, fiatal teremés, aki itt fog elhervadni mellette, örökös aggodalom és nélkülözés közt. El fog hervadni, kimerül a sok munkától és még belebetegszik ő is. És mi lesz akkor a gyermekkel? Egyedül marad, idegen emberek könyörületére bízva. Talán gondját sem viselik, elhagyják és éhen kell meghalni gyermekének.

Kiss Ferencen végigfutott a hideg. Megborzngott. Aztán meg lázas lett. Szinte égett az arca, a szemeire is alig látott. Odakünn emberek jöttek, mentek. Mindenki egy-egy csomaggal. Karácsonyfát is vittek; hiszen ma karácsony este lesz.

Körülnézett a szegényes szobában és elhomályosult a szeme a könyvtől, a szomorúságtól. A kis fia apró fadarabokkal játszott a tűzhely mellett. Házat épített és közben beszélgetett. Vékony, kis gyermekhangján; mintha zene szólt volna; szomorú, szivet-lelket megindító muzsika. Az asszony most sem volt otthon. Máshol dolgozott; mintha itt ma nem is lenne karácsony este; mintha ő nekik meg sem született volna a betlehemi Jézus ...

Hát élet ez? Nyomorogni látni a családját. Élet?... Szabad ezt engedni? Lehet ezt tovább elviselni?

Nem! ...

Odakünn már ismét vastagon állt a hó. Nemsokára újra jönnek az emberek és eltakarítják. Közéjük áll ő is. Dolgozni fog és pénzt kap érte. Pénzt. És egy kis karácsonyfa ágon gyertyát gyujthat a kis fiának és mosolyt s örömet lát majd az arcán, hogyha hozzájuk is eljő a kis Jézus karácsony estére.

Odakünn hó esett. Sűrű nagy pelyhekben. És a fehér utat hitvány ruhájú, szegény emberek takarították. Gyorsan ment a munka, mert már alkonyodott és estére otthon akart lenni mindegyik. Egyszerre csak zaj, lótas-futás támadt; összefutottak az emberek, mert az egyik munkás összeesett. Körülötte piros volt a hó s a szája is nedves volt még a kibugydnó vértől, de élet már nem volt benne ...

Elvitték szegényes kis lakására, ahol most egy árván maradt gyermek és egy kétségbeesett özvegy virraszt Jézus születésének éjjelén Kiss Ferenc holt teteme mellett.

Kiállítás Sátoraljujhelyben.

SZEGŐ SÁNDOR áruháza nagy szörmekiállítást rendez, melynek megtekintésére a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. Vétel nem kötelező. Meglepő olesó árak. Bövebbet a kirakat.

SPORTÉLET, Téli sportok.

A ródlizás.

A hamar népszerűvé vált sport, a ródlizás nálunk is hatalmasan elterjedt már, azonban sajnos, mind-egyik nem akadt megfelelő hely, ahol ezt a kétségtelenül edző, egészségfejlesztő szórakozást veszélytelenül üzhették volna követői. Nem volt ródlipálya, mert sem a SAC. pálya fölötti domb, sem a tüzoltó-laktanya melletti utca nem nevezhető ródlipályának, oly rövidék s — különösen az utóbbi — oly veszélyesek.

Próbálkoztak tavaly télen merészebb ródlisták a Kovács-borház melletti hegyoldalon ródlizni, ez a hely azonban, bár hosszúsága megfelelő lett volna, oly veszedelmes volt, hogy — mint a bekövetkezett három súlyos baleset is igazolta — valóban csak élete kockázatásával ródlizhatott ott az ember.

Annál nagyobb örömmel vettük hát a hírt, hogy a Sátoraljaihegyi Atletikai Club, városunknak ez az agilis, minden elismerésre méltó sportegyesülete, egy teljesen megfelelő, lehetőleg veszélytelen ródlipályát épít. Ismertettük pár héttel ezelőtt azokat a nehézségeket, melyek a pályaépítés körül keletkeztek, nevezetesen, hogy kevés a munkaerő, mert bár a helyőrség új őrnagya, *Léderer Miksa* önzetlen szíveséggel bocsátott 18 katonát az egyesület rendelkezésére, ez oly csekély munkaerő, mellyel az 1400 méterre tervezett pálya építését körülbelül csak tavaszra lehetett volna befejezni. Rabokat is kért az egyesület, azonban nem kapott eddig és most az igazságügyminiszterhez fordult, hogy rabokat engedjen át a pályaépítés céljaira. Reméljük is, hogy e kérése meghallgatásra talál.

A rendelkezésre álló katonák megkezdették annak idején a nehéz munkát, melynél néhol a hegyoldalból kellett egy darabot levágni, más-ahol az utat kellett feltölteni, szóval nehéz és fáradságos a munka. A pályaépítés keresztlvitelére kiküldött bizottság azonban, élén dr. *Mizsák Józseffel*, ki a sport érdekében már hosszabb idő óta tiszteletreméltó agitációval működik, mégis odáig vitte a dolgot, hogy mostanáig a pályából már 500 méter van teljesen készen, még pedig a nehezebbik részen.

Ha most az igazságügyminiszter is engedélyez néhány rabmunkást, úgy a pálya egy héten belül teljesen készen lesz. Ha pedig ez nem történne meg, úgy a vezetőség ez évben csak a pálya felét építi meg, tehát reményünk van rá, hogy a ródlipálya január elején így vagy amúgy megnyílik.

A ródlizás e pályán, kissé súlyos anyagi áldozatokat fog követelni. A választmány t. i. úgy határozott, hogy azok, akik nem tagjai a SAC-nak, nők vagy férfiak, egy idényre 12 koronát tartoznak fizetni, vagy kötelesek ugyancsak 12 korona évi tagságdíj ellenében, a SAC. tagjai közé belépni. A polgári osztály gyermekei részére kissé magasnak találjuk ezt a díjat, azonban annak kivétele teljesen jogosult és méltányos, mert tekintve a rengeteg erkölcsi fáradástól, a SAC. nagyon súlyos anyagi áldozatokat hozott, hogy a ródlipályát megépítse s mivel kasszája amúgy sem valami túltömött, feltétlenül oly díjakat kellett megállapítani, hogy számadását megtalálja.

A SAC. tagjai díjtalanul ródlizhatnak, sőt három napon át vendéget is vihetnek magukkal szintén díjtalanul.

Nemsokára tehát vidám jökegy-től fog visszhangzani a Kopasz-hegy,

melynek háta mögött remek, szélmentes helyen van a ródlipálya. Az indulónál melegedő kunyhó fog állani s az utmentén megfelelő pihenő padokról gondoskodott az agilis építőbizottság.

A koresolyázás.

Dacára a már nagyon elterjedt ródlizásnak, a koresolyapályán is élénk az élet s különösen a fiatalabb generáció tölti be a hatalmas jégpályát. Határozottan veszélytelenebb a koresolyasport, mint a ródlizás, bár az egészség fejlesztése dolgában amaz egy cseppet sem áll emögött. A friss, tiszta szabad levegőn való testgyakorlat a célja mindkettőnek s a ródlizás csupán azért örvend nagyobb népszerűségnek, mert izgatóbb, viszont a koresolyázásban valóságos művészetet lehet kifejtetni.

Bonyolult figurákat, művészi köröket és félköröket hasít a fényes acél penge a sima jégtükrön s egy-egy ügyesebb műkoresolyázó körül valóságos nézőközönség verődik hamarosan össze. Különösen a kicsinyek bámulnak nagyokat a produkciók fölött. Az ő kedvesen esetlen bukdácsolásuk, félénk tipegésük még csak a kezdet-kezdetre, de im elöttük a példa, hogy mennyire vihetik még ezt a most kezdődő ügyességüket.

Városunkban ezidőszerezt csak egy koresolyapálya van még, a csörögő ut mentén lévő, azonban, mint értesülünk, rövidesen megnyílik a másik is, a gyártelep mellett s így azután kedvére választhat kiki, hogy melyik pályán hódoljon a koresolyázás nemes időtöltésének.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

K. I. Helyben. A cikket helyszűke miatt újví számunkban közöljük.

J. J. Páris. Fenti üzenetünk önnek is szól.

Felölös szerkesztő: **Dr. Adriányi Béla.**

Helyettes szerkesztő: **Teleky Sándor.**

Laptulajdonos: **Ehler Gyula.**

HIRDETÉSEK.

Eladó ház.

Kazinczy-utca 69. számú házam és telkem egészben vagy részben eladó. — Közvetítők díjaztatnak.

Bővebbet Budapest, IX. ker. Rákos-utca 1. szám.

Özv. Matolay Béláné.

A kárakatokban kifüggesztett OLLA táblácskák az OLLA lerakatot jelzik. Kedvelt minőségek: 1203 sz. tucatja 6 kor. 1204 sz. superfinom tucatja 8 kor. Az „**OLLA**” több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak van ajánlva. 501/k. — Kapható: Ehler Gyula és Widder Gyula

gyógyszertáraiban s Hrabéczy Kálmán drogériájában és Kluger Jenő illatszertárában Sátoraljaihegy.

Legrégibb, legelőkelőbb márka

Gróf Keglevich István utóda

COGNAC

BUDAFOK.

Számos bel- és külföldi kiállításon kizárólag **Disszoklevéllal kitüntetve.**

Karácsonyi és új évi ajándékul

alkalmas legfinomabb

francia és prágai parfümök

üvegenként 2-40 fillértől — 20 koronáig.

Kisebbs mennyiségben kimerve is kaphatók:

a „Szt. Antal” című gyógyszertárban
Sátoraljaihegy, Széchenyi-tér. Telefon: 42.

7257/1913. tk. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A sátoraljaihegyi kir. törvénytészék, mint teleküzonyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Sátoraljaihegyi Kölcsonös Önségélyző Hiteliszövetkezet végrehajtónak, özv. Büchler Ferenczné Schwarcz Eszti és társai végrehajtást szenvedők elleni 1126 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a sátoraljaihegyi kir. törvénytészék (a sátoraljaihegyi kir. járásbírótság) területén levő, Sátoraljaihegy r. t. város határában fekvő,

1. a sátoraljaihegyi 2227. számú betétben A. 1. 1—2. sor 659/1. és 659/2. hrsz. alatt felvett kert és házból álló jószágtestből Büchler Ferenczné Schwarcz Eszti B/2. alatti 1/2 rész jutalékára 3327 kor. 50 fillérben,

2. a sátoraljaihegyi 2628. sz. betétben A. 1. sor 1264. hrsz. alatt felvett legelőből álló jószágtestből ugyanennek B/2. alatti 1/2 rész jutalékára 25 koronában,

3. a sátoraljaihegyi 2783. sz. betétben A. 1. sor 1189. hrsz. alatt felvett szántóból álló jószágtestből ugyanennek B/4. alatti 1/4 rész jutalékára 53 koronában,

4. a sátoraljaihegyi 2965. sz. betétben A. 1. sor 1626. hrsz. alatt felvett ugyanennek nevében álló legelőből álló jószágtestből 24 koronában ezennel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1914. évi február hó 16-ik napján délelőtt 10 órakor a kir. törvénytészék árverési szobájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is eladatulni fognak.

Árverezni szándékoznak tartoznak az ingatlan becsárának 10/-át, vagyis 352 kor. 75 fill., 2 korona 50 fillér, 5 korona 30 fillér, illetve 2 korona 40 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. tc. 42. §-ában jelzett árfolyammal szántott és az 1881. évi nov hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rend. 8-ik §-ában kijelölt ovedekképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. tc. 170. §-a értelmében a börtönpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsszolgáltatni.

A kir. tvsék teleküzonyvi hatósága megállapítja, miszerint:

1. a fenti ingatlan a kiküldési ár 2/3 részénél alacsonyabb vételárban le nem üthető;

2. hogy azon árverelő, ki a kiküldési árat meghaladó ígertetet tesz, köteles nyomban a leütes után börtönpénzt az általa ígert vételár 10%-áig kiegészíteni, mit ha elmulaszt, ígertete figyelmen kívül marad s a haladéktalanul folytatandó árverésben mint árveréls, többé részt nem vehet.

3. Ezen árverés a sátoraljaihegyi 2965. sz. betétben C/1. alatt Malinovszki Mihályné Marczinkó Anna javára bekebelezett holtig tartó lakás és C/2. alatt özv. Simkó Józsefné Orehovszki Maria javára bekebelezett lakás szolgálmi jogot nem érinti.

Sátoraljaihegyben, a kir. törvénytészéknel, mint tkvi hatóságnál 1913. évi decz. hó 10-én.

Makó s. k.,
kir. törvénytészéki jegyző.

Széna

több boglya, első minőségű, Sátoraljaihegyben a törvénytészéki fogházzal szemben levő Nyomárkay-féle telken eladó.

Bővebb értesítést nyújt
Gortvay Aladár
Szerencsen.

Millió

euber használja

Köhögés

rekedtség, elnyálgasodás, hurut, közsvény és számarköhögés ellen,

a **Kaiser-féle Mell-Caramellát**

a „Három Fenyő” védjeggyel.

6100 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és privát egyénektől tanúsítja a biztos eredményt.

Egy csomag ára 20 és 40 f. Egy doboz 60 fillér.

Kapható: Kardos Zsigmond és Ehler Gyula gyógyszertáraikban s Hrabéczy Kálmán drogériájában, Sátoraljaihegyben, — Kronovits Miksa gyógyszertárban Nagymihály, Fábán Arnold gyógyszer-szertárban Homonna, — Hazay Géza gyógyszer-tárban Töketerében.

Gyökeres szőlőoltványok

eladók a következő fajokban: Furmint, Hársfalevelű és Ezerjő, valamint kiváló csemegefajok, az egyéves gyökeres drbja 6 krajczár, a 2 éves pedig 10 krajczár. Gyökeres Delawaré 10 krajczár. Kapható **Marosán Józsefnél Tállyán.**

Compagnie Generale Transatlantique.

Francia hajóvonal.

Rendes közvetlen gyorshajójaratok

Havre-Newyork

és

Kanadába

Basel (Svájc) és Párison át.

Iroda: Budapest VI., Baross-tér 15.

Telefon: József 14—97.

„GONDVISELÉS“ keresztény temetkezési vállalat Sátoraljaujhelyben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy Sátoraljaujhelyben, Kazinczy-utca 5. sz. alatt, a Polgári Takarékpénztárral szemben, a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg berendezett

„Gondviselés“ keresztény temetkezési vállalatot

létesítettem. — Elvállalok egyszerű és diszes kivitelű temetéseket egy helyben mint vidéken, a legjutányosabb árban. Raktáron tartok nagy választékban **ércz- és fakoporsókat, élő- és művirág koszorukat, különféle szemfedőket**, koszoru szallagokat és minden a temetkezéshez szükséges cikkeket.

A „Gondviselés“ keresztény temetkezési vállalat elvállal: kápolnák, termek, szobák bevonását gyászszal, hullák elszállítását és hozatalát; rendelkezik üveges és oszlopos gyázkocsival, koszoru-kocsival és saját testőrökkel, szóval minden a temetéshez szükséges kellékekkel. — A vállalat főtörekvése leendő, hogy a gyászoló közönséget a legszolidság mellett szolgálja ki.

Vidéki megbízásokat bármily csekély megrendeléseknél is lelkiismeretesen, pontosan teljesít
Kiváló tisztelettel

Sürgöncym: Gondviselés Sátoraljaujhely.

a „GONDVISELÉS“ keresztény temetkezési vállalat.

MISKOLCZI ASZTALOSOK BUTORCSARNOK SZÖVETKEZETE

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja

BUTORCSARNOKÁBAN

Miskolcz, Deák-utca 9. szám

(saját ház)

elsőrendű modern butorok kaphatók legjutányosabb árban.

Az eladásra kerülő butorok bizottságilag megvizsgálatnak, így kiváló minőség és tartósságért teljes szavatosság vállalatik.

Ne fogadjon el más
lámpát, mint

TUNGSRAM

főírásu

valódi drótlámpát.

Hazai gyártmány!

Óvakodjunk utánzatoktól!

NEIGE DE FLEURS

a legújabb tudományos alapon előállított

KÉZ- ÉS ARCKRÉM

a legkiválóbb higiénikus toilet-kenőcs.

Egy tubus 40 fill. Egy tégely 1 K. 60 f.
Mindenhon kapható.

Megvételre

keresünk 5 darab 2-3 éves tenyészképes nyugati fajbikát, lehetőleg bernit. Csakis tenyésztők küldjék szives ajánlataikat címünkre.
Közbirtokosság Tokaj.

819/1—1913. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sátoraljaujhelyi kir. törvényszék 1913. évi 20905. V. sz. végzése következtében dr. Fried Lajos ügyvéd által képviselt Dicker Ignác javára 143 korona s járuléka erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 720 koronára becsült ingóságok, u. m.: 2 drb. ló, csikó stb. nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a királyhelmezi kir. járás-bíróság 1913. évi V. 604/1. sz. végzése folytán 143 korona tőkekövetelés, ennek 1913. évi szeptember hó 8. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és bírósági már megállapított költségek erejéig Kisczigándon leendő megtartására 1913. évi december hó 29-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törv.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett, a leg-többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Királyhelmez, 1913. évi dec. hó 11 én.

Udvarhelyi Béla,
kir. bír. végrehajtó.

Nincs többé piszkos kéz!

Törv. védve!

Törv. védve!

4.
Renofin-gyár Budapest, VII., Órnagy-u.

Melkülözhetetlen minden háztartásban!

RENOFIN

eredeti tisztító szer piszkos kezeknek.
svéd

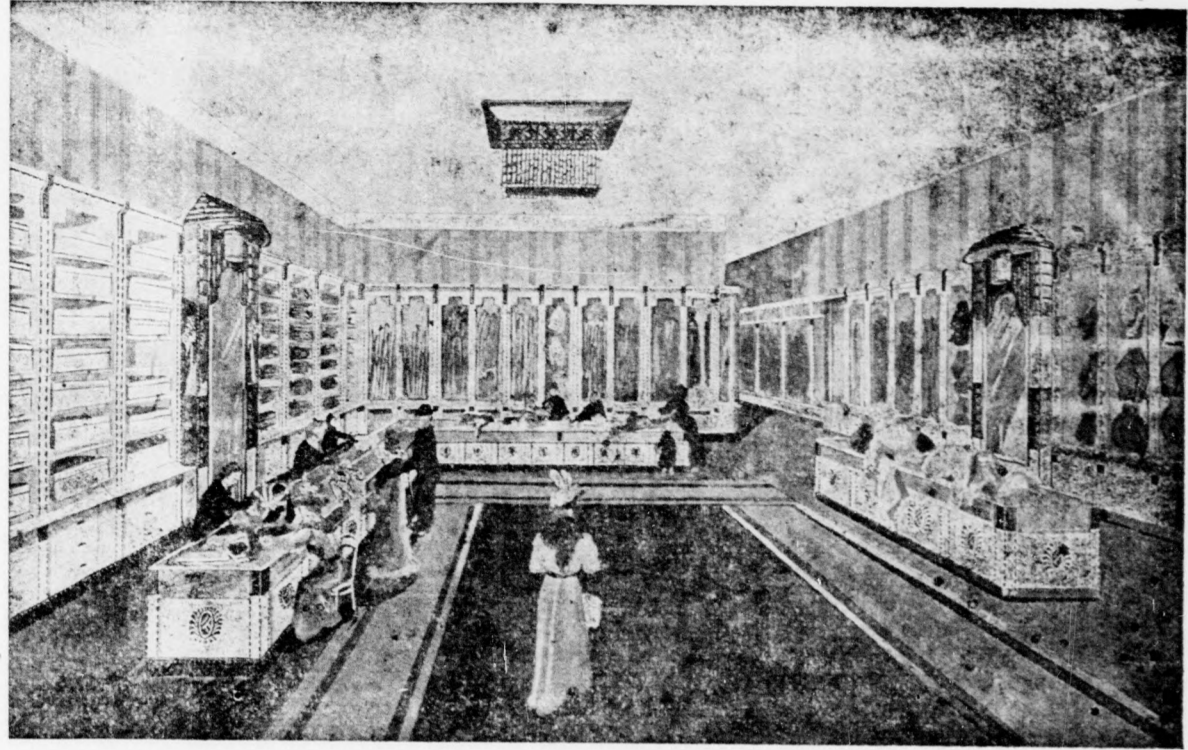
Óriási doboz 50 fillér, eredeti doboz 30 fillér.

Főraktár: Lefkócs Miksa fűszerkereskedő Rákóczi-utca 38. — Raktárosok: Bilanovits P. és Társa fűszerkereskedő, Hercz Kálmán és Fia vaskeresk., ifj. Klein Jakab festékkeresk., Kluger Jenő illatszertára, Mandel Ignác fűszerkeresk., Primeche Jakab fűszerkeresk., Tóth Lajos fűszerkeresk. és Vilkovszky Kálmán fűszerkereskedésében.

SZEGŐ

áruházában

Sátoraljaujhely

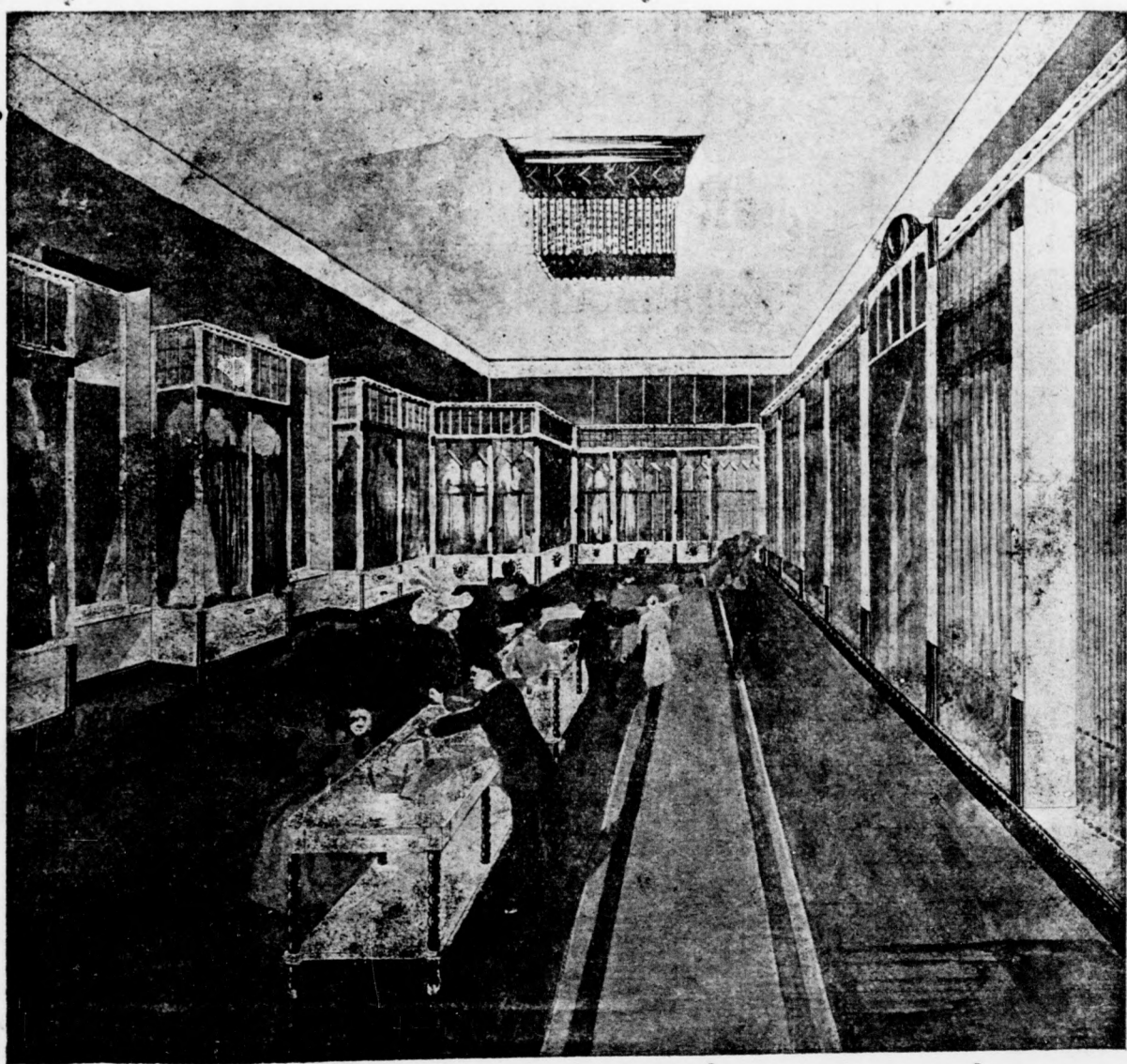

az idényről még visszamaradt

uri- és női divatcikkek,

női felöltők, blousok, aljak, kosztümök, ==

== sportcikkek, gyermekruhák és szőrmeárak

mélyen áron alul

árusittatnak.

Olcsó szabott áruk.

„Fesőmagyarországi Cukoripar Részv.-társaság“ Töketerebes

képviselőjében

száritott répaszeletet

és MELASSE-t (szörplét)

méltányos napi árban ajánl és részletes felvilágosítással szolgál

Telefon szám: 17.

Neuman Jenő, Sátoraljaujhely.

8 napi próbaidőre

küldök bárkinek 8 napi becsérélés vagy a pénz vissza-
küldésének kötelezettsége mellett utánvétellel:

Amerikai nikel óra	K. 2'30
Roskopf patent óra	K. 3'-
Amerikai arany óra	K. 3'50
Roskopf vasuti óra	K. 4'-
Roskopf kőfedelű óra	K. 4'50
Lapve városi óra	K. 5'-
Ezüst imit. kőfedelű	K. 6'-
14 kar. arany óra	K. 18'-
Valódi Omega óra	K. 20'-
Verseny ébresztő óra	
nikeléz. 20 cm. magas	K. 2'-
Junghaus-féle	K. 3'-
Radium világító lappal	K. 4'-
Radium 2 haranggal	K. 6'-
Radium 4 haranggal	K. 8'-
Inga óra 75 cm. hosszú	K. 8'-
harangütővel	K. 10'-
ütővel s zeneszerk.	K. 14'-
Gömbölyű óra ébreszt.	K. 6.-

3 évi írásbeli jótállás.

Szétküldője utánvétellel:

MAX BÖHNEL

Wien, IV. Margarethenstrasse 27/921.

Eredeti gyári árjegyzékem bérmentve küldöm.

Eladó ház.

A Kossuth Lajos-ut-
ezában tiz szobából, spa-
lettás ablakokkal, für-
dőszobával, zárt veren-
da, betonirozott pince
10 lóra való istálló,
kocsiszin és egyéb mel-
lékhelyiségekből álló
ház szabadkézből eladó.

Közvetítők kizárva.

Czim: a kiadóhivatalban

Fagyos testrészek és fagydaganatok

gyökeres gyógyítására a legbiztosabb gyógyszer a

„Szt.-Antal“ fagykenőcs

mely néhány bekenés után már gyökeresen gyógyítja a
fegyásokozta daganatot és fájdalmakat.

Egy tégely ára 1 korona.

Vérszegénység, sápkór, idegesség és
gyomor bajok ellen legkiválóbb gyógyszer a

Tokaji china vasbor

mely valódi tokaji borból készül. Felnőttek
és gyermekeknek egyaránt, mint kiválóan
tápláló, erősítő, az emésztést elősegítő szer
a legjobban ajánlható.

Egy üveg ára 3 korona.

Kapható:

a „Szt.-Antal“ gyógyszerertárban
Sátoraljaujhely, Széchényi-tér.

Wilhelm Henrik utóda

Nagy
butorraktár.

BLUM GÉZA

Szőnyeg és
függöny áruház.

SÁTORALJAUJHELY.

Teljes lakberendezések: ebédlő-, háló-, uri- és szalon-
szobáknak dió-, tölgy-, bükk-, ma-
hagoni- és palisander fából készült butorokból.

Vas- és rézbutor.

MŰVÉSZIES KIVITELŰ KERETES KÉPEK.

heti részletfizetésre.

GYERMEKKOCSIK

legújabb és legfinomabb kivitelben.

Torontáli, Szmirna, Tilim és hollandi szőnyegek
nagy raktára.

Csomózott szőnyegek készítését bármely színben és méretben elvállalok.

FÜGGÖNYÖK, ÁGYTERITŐK

nagy választékban.

Applikált store, bonne-femme, vittáge

Dupla ágyteritők.

Asztalos és kárpitos műhelyemben bármily e szakba vágó
munka készül.

Rajzok, tervek és költségvetéssel szívesen szolgálok.

„VIGYÁZZ“

az egyedüli szublimáttal impregnált
ideális

férfi óvszer.

Ára tucatonként 4, 6, 7 8 korona.

Diszkrét szétküldés:

TURUL Kötszergyár,
Budapest, II., Erőd-utca 16.

